

[Formanden.]

Medlem af folketinget Dose har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren redegøre for resultatet af de hidtil foretagne undersøgelser af forholdene omkring Filadelfia og eventuelt meddele, når udvalget er færdig med sine forhandlinger om den 1 år gamle sag?“

Medlem af folketinget Peter Larsen har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at træffe effektive foranstaltninger mod en gentagelse af de jernbaneulykker, der flere gange i de senere år har ramt Tommerup-Assens banen?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 3. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ikraftsættelse i Grønland af visse danske love på den industrielle retsbeskyttelses område.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1960-61.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af loven om oprettelse af „Statens almindelige Videnskabsfond“.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om ungdommens uddannelsesfonds forvaltning og virksomhed.

Mødet hævet kl. 18⁵⁵.

67. møde.

Torsdag den 3. marts kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Hartling, Jacob Pedersen, Marius Buhl, Erik Eriksen, Poul Møller, Sønderup, Poul Sørensen og Thestrup har meddelt mig, at de ønsker til undervisningsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvad kan ministeren oplyse om størrelsen af lærermangelen inden for folkeskole og gymnasieskole i øjeblikket og i de nærmeste år, og hvad agter ministeren at foretage sig til imødegåelse af lærermangelen?“

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ikraftsættelse i Grønland af visse danske love på den industrielle retsbeskyttelses område.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3237).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 109 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1960-61.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3001 fremsættelsen i tidenden sp. 3211).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Hans R. Knudsen: Udskrivningslovfor-
slaget for det kommende skatteår er på
grund af et par tekniske ændringer blevet
lidt mere omfattende i år end de foregående
år. Disse ændringer består i, at man i ud-
skrivningsloven har indarbejdet to andre
love, nemlig loven om lempelse i beskat-
ningen af merindkomst og loven om børne-
tilskud. Jeg har ingen indvendinger mod
disse tekniske ændringer, men jeg vil dog
gøre et par bemærkninger om dem.

For den første lovs vedkommende —
reglerne om lempelse i beskatning af mer-
indtægter — finder jeg det helt i sin orden,
at dens bestemmelser optages her; de hører
sammen med de øvrige regler om skatte-
udskrivningen og skatteberegningen, og selv
om de er af rent midlertidig art, bør de
også efter min mening findes i udskriv-
ningsloven.

Det ligger imidlertid anderledes for børne-
tilskuddene. Principielt er jeg ikke tilhænger
af, at børnetilskud kædes sammen med
skattelovgivningen. Det er så vidt mig be-
kendt noget ganske særegent for Danmark,
at børnetilskud og skattelovgivning hører
sammen. Efter min og mit partis mening
bør disse to ting adskilles, og jeg går ud fra,
at den dag, vi får gennemført kildeskatten —
skatten af det løbende års indtægt —
både kan og skal børnetilskuddene tages
ud af deres sammenhæng med skattelov-
givningen. Indtil dette kan ske, og jeg tror
og håber ikke, det skal være så længe, vil
jeg ikke modsætte mig den rent praktiske
ordning, at børnetilskudsbestemmelserne op-
tages i udskrivningsloven, men jeg ser
gerne, om finansministeren vil bekræfte, at
også han er enig i disse synspunkter.

Jeg har derefter nogle bemærkninger om
det, der efter min mening er det vigtigste,
det centrale, i dette års udskrivningslovfor-
slag, nemlig skatteudskrivningens meget
nære sammenhæng med hele den økono-
miske udvikling i vort samfund. Det må
efter min mening være en selvfølge, at vi
ikke kan klare os med blot at tage hensyn
til statskassens behov, når vi træffer be-
stemmelse om, hvor stor skatteudskrivnin-
gen skal være. Statskassens behov skal
naturligvis først og fremmest være dækket
gennem skatteudskrivningerne, både behovet
vedrørende statens almindelige driftsud-
budget og behovet for statens anlægsud-

gifter i det omfang, de bør dækkes af det
løbende års skatter. Men der er et meget
betydende hensyn at tage ud over de to
nævnte faktorer, og det er hensynet til den
økonomiske situation, den økonomiske ud-
vikling i vort samfund; det er hensynet til
produktionen og til beskæftigelsen.

Jeg vil gerne så stærkt som muligt frem-
hæve dette, og jeg takker den højtærede
finansminister og regeringen for, at man
ved fremsættelsen af udskrivningslovfor-
slaget netop har understreget dette hensyn.
Når jeg lægger særlig vægt herpå, er det ikke
mindst på baggrund af, at de to oppositions-
partier ikke tog dette afgørende moment i
betragtning, da de fremsatte deres forslag
om skattelettelse, det forslag til folketings-
beslutning, som vi diskuterede så sent som
den 19. februar. Da havde venstre og de
konservative fuldkommen negligeret hen-
synet til produktion og beskæftigelse. Ja,
da lukkede man både øjne og ører for alle
de advarsler, man modtog om, at de den-
gang foreslåede skattelettelse var af et
omfang, der uvægerlig ville udsætte den
økonomiske aktivitet i vort samfund for en
meget hård belastning.

Vi deler fra vor side ønskerne om at få
skatterne nedsat, ikke mindst de personlige
skatter. Vi mener også, at de skattnedsæt-
telser, der er mulige og forsvarlige, først og
fremmest bør ske i indkomstbeskatningen
og ikke i motor- eller benzinafgifterne eller
over andre afgiftslove. Regeringen og finans-
ministeren har fundet det forsvarligt, at de
personlige skatter lettes med 250 mill. kr.
for det kommende år. Jeg skal senere sige
et par ord om selve beløbets størrelse. Det
er besynderligt at se den borgerlige presse
den ene dag skrive, at der ikke er nogen
skattnedsættelse i de 250 mill. kr., og den
næste dag kan man, i hvert fald i den
konservative presse, læse artikler om, at
den skattelettelse, regeringen foreslår, om-
trent er den samme som efter oppositionens
forslag. Lad mig, inden jeg siger noget om
beløbstørrelsen, gøre et par bemærkninger
om de nye skalaer, hvorefter denne skatte-
lettelse fordeles.

Det er helt i overensstemmelse med vore
ønsker om en videreførelse af skatterefor-
arbejdet, at vi fortsætter med forhøjelse
af det skattefrie bundbeløb. Det er netop
herved, man fritager de allerlaveste ind-

[Hans R. Knudsen.]

komster for beskatning og samtidig giver tiltrængte lettelser til mellemindkomsterne ved, at de får et højere skattefrit beløb. Vi satte i fjor det skattefrie bundbeløb op til 4 500 kr. for forsørgere og 2 500 kr. for ikke-forsørgere; det skete ganske vist under modvilje fra oppositionen, men efter vor mening er disse bundgrænser ikke høje nok. Nu foreslås det at gå endnu et skridt videre, således at det skattefrie beløb bliver på 5 500 kr. for forsørgere og 2 800 kr. for andre skatteydere. Denne videreførelse er vi enige i, ikke alene fordi den fritager mellem 80 000 og 100 000 skatteydere, som i virkeligheden slet ingen skatteevne har, for statsindkomstskat, men også fordi disse højere skattefrie beløb betyder, at alle andre skatteydere — og ikke mindst dem med mellemindkomsterne — et godt stykke opad på skalaen derved får et forøget fradrag på de samme 1 000 kr., hvormed bundgrænsen forhøjes.

Vi er også enige i, at proportionalbeskatningen videreføres. Jeg kan godt sige, at vi havde meget gerne set, at den forholdsvis lave faste skatteprocent på 24 kunne benyttes endnu længere op end til de 12 000 kr., hvor den ophører; men vi forstår også, hvor vanskeligt det er at komme længere, ikke mindst så længe skattefradragetsreglen ikke kan anfægtes. Nu har man i stedet for at videreføre den 24 pct. beskatning givet lettelser til de skatteydere, der har mere end de 12 000 kr. i skala-indtægt, dels ved det skattefrie beløb på 5 500 kr., som er indarbejdet i skalaen, dels gennem nedsættelsen af marginalprocenterne fra 34, 50 og 62 pct. til 32 pct. på samtlige skala-indtægter mellem 12 000 og 18 000 kr. Jeg vil gerne pege på, at det er et meget betydningsfuldt skridt, der her er taget for disse mellemindkomster; der ligger en betydelig fordel deri, og det får navnlig betydning for indkomststigningerne, idet denne stigning for disse mellemindkomster nu ikke mere beskattes med 50 eller 62 pct., men kun med 32 pct. Det har jo også i indeværende år ligget sådan, at stigninger i indkomsten — vel at mærke når indkomsten var mellem 15 000 og 17 000 kr. — blev beskattet med 50 pct., og var indtægten mellem 17 000 og 18 000 kr., med de 62 pct. For det kommende år

bliver beskatningen altså kun 32 pct. Og så vil jeg gerne tilføje, at jeg her helt ser bort fra, at der ud over anvendelsen af den lavere 32 pct. beskatning yderligere gives 30 pct. i reduktion for indkomststigningen, som jo gælder for begge år.

Det er sådanne lempelser i beskatningen af merindtægter, der har betydning, og som særlig har betydning netop i år, da næsten alle indkomster, og vel navnlig disse mellemindkomster, viser stigning. Det er et forhold, som venstre og de konservative glemte at tage hensyn til, da de fremsatte deres forslag om skattelettelser. Skønt de i deres forslag opererede med langt større samlede skattelettelser, gav de jo slet ikke en tilsvarende lettelse i beskatning af merindkomsten for mellemindtægterne. Det er den store svaghed ved anvendelsen af de mange millioner, som man mente at have til rådighed.

Jeg vil gerne nævne et eksempel, der klart belyser forskellen og klart belyser, hvor lidt hensyn man tog til mellemindtægterne ved skattestigninger. Tager vi f. eks. en indkomststigning på 600 kr. for en skatteyder med 15 000 kr. i skala-indkomst, vil efter det foreliggende forslag, finansministerens forslag, disse 600 kr. i merindtægt kun blive beskattet med 134 kr. Men efter venstres og de konservatives forslag vil de blive beskattet med 240 kr., altså 106 kr. mere i skat af en stigning på blot 600 kr.

Det viser den fordel, der ligger i en proportional beskatning, og vi så meget gerne, at den blev ført endnu højere op. Det ville give en lavere beskatning af indkomststigninger, men virkningen ville blive langt bedre, hvis vi kunne forlade skattefradragetsreglen. Når vi kommer bort fra den og får de tilsvarende lavere procenter, kan vi også undvære den midlertidige regel om den 30 pct.s reduktion for indkomststigninger ved statsskatteberegningen.

Jeg skal ikke gå i detaljer med hensyn til de foreslåede skalaer i øvrigt. Jeg er helt tilfreds med dem og dermed også med den foreslåede fordeling af skattelettelsen på de 250 mill. kr. Og må jeg så have lov at gøre opmærksom på, at vi fra vor side ikke under nogen omstændighed ønsker, at det samlede omfang af disse skattelettelser skal overstige den

[Hans R. Knudsen.]

grænse, ved hvilken der kan blive risiko for, at det vil gå ud over produktion og beskæftigelse. Skattelettelse er altid velkomne, og de vil være særlig velkomne, hvis de modsvares af rimelige og reelle besparelser i de offentlige udgifter, hvor og hvis sådanne er mulige. Men skal skattelettelse modsvares af stigninger i huslejerne, af højere sygekassekontingenter, højere kontingenter til arbejdslededs-kasserne o. s. v., forsvinder fordelene og lettelsen for det store flertal af befolkningen, så bliver det kun dem med de meget store indkomster, de få skatteydere, der får fordelene af skattelettelsen, og så har det i hvert fald ikke vor interesse.

Trods de fordele, der er ved en fornuftig fordelt skattelettelse, er det dog mere, ja, langt mere vigtigt, at der fortsat er stigning og fremgang i produktion og beskæftigelse, og at vi fastholder det niveau, vi er kommet op på. Derfor bør vi ikke lade os forlede til at føre en finans- og skattepolitik, der hæmmer beskæftigelsen. Vi må tilrettelægge statens økonomi sådan, at vi bevarer et økonomisk klima, som gør det muligt for erhvervslivet fortsat at øge produktionen og gør det muligt for befolkningen fortsat at sætte indkomsterne i vejret og øge beskæftigelsen. Det afgørende er jo, når det kommer til stykket, at der er fremgang på disse områder. En forøget levestandard for befolkningen, god og lønnende beskæftigelse, det er det, der skal til, for at vi kan betale de skatter, som skal give os alle sammen større sikkerhed. Kun gennem fortsat produktionsstigning kan vi skabe den velstand i samfundet, som kan betinge, at de samfundsgoder, vi har, og som vi kender dem gennem vore skoler, vore hospitaler, i vor folkepensionsordning, ja, alle andre velfærdsforanstaltninger, stadig væk kan forbedres og udbygges. Og der skal jo bygges videre også på disse områder.

Det er disse hensyn til samfundets fortsatte økonomiske fremgang, der må være afgørende, også når man træffer bestemmelse om skatternes størrelse og skatternes fordeling. Når man har gjort sig disse hensyn klart, kan man bagefter diskutere, hvor meget eller hvor lidt man i den øjeblikkelige situation kan anse det for for-

svarligt at benytte til skattelettelse og til skattereformarbejde, men grænsen bør efter min mening trækkes dér, hvor produktion og beskæftigelse kommer i farezonen. Vi ønsker ikke fra vor side at medvirke til skattelettelse i et omfang, der senere vil medføre f. eks. kreditstramning og dermed vanskeligheder for erhvervslivet.

Jeg finder derfor ingen anledning til at presse den højtærede finansminister til at give større skattelettelse end de 250 mill. kr., der her er foreslået. Jeg synes, at den højtærede ministers begrundelse for at gå op til dette beløb er god, men der er afgjort ingen grund til at presse et endnu højere beløb frem. Den højtærede finansminister begrundede skattelettelse med, at de 250 mill. kr. svarer til det kasseoverskud, der findes, når vi når til indeværende års afslutning den 1. april. Jeg synes, det er en god og tiltalende begrundelse, at grænsen bør sættes ved netop det beløb, som er indgået i kassen. Pengene er til stede. Hvordan det kommer til at ligge med kasseoverskuddet i det kommende år, er straks mere usikkert; det år ved vi jo meget lidt om endnu, men fortsætter den økonomiske fremgang, har vi altid den udvej at øge afbetalingen på statens gæld.

Med hensyn til skattelettelse på de 250 mill. kr. kan der måske være grund til også at gøre opmærksom på, at denne lettelse i den samlede udskrivning af indkomstskatter ikke er ensbetydende med, at selve skattebeløbet for de enkelte skatteydere i alle tilfælde bliver mindre næste år end i år. Der findes ganske vist ikke forhøjelser noget sted i udskrivningsskalaen, men vi ved jo godt, at mange skatteydere har haft så store indkomststigninger, at de ikke kan regne med, at skattebeløbet bliver mindre til næste år trods de foreslåede skattelettelse. Det vil naturligvis blive mindre for alle de små indkomster. Det vil vel også blive mindre for mellemindkomsterne et godt stykke op, og jeg tror også, at de skalanedsættelser, der er foreslået på omkring 800-900 kr. for mellemindtægterne, er af en sådan størrelsesorden, at mellemindtægter helt op til, skal vi sige omkring 25 000 kr. vil få en sådan fordel ved den foreslåede lettelse, at de kan have indkomststigninger på rundt

[Hans R. Knudsen.]

regnet 1 500 kr., før der bliver tale om nogen skattestigning i forhold til den skat, de betaler i år. Det viser for mig, at fordelingen af de 250 mill. kr., der er til rådighed, er rigtig; lettelserne kommer på de steder, hvor skattelettelse virkelig er nødvendig.

Jeg skal i øvrigt ikke gå i enkeltheder med de foreslåede skalaer; vi ved jo, at vi under det udvalgsarbejde, der nu skal gennemføres på forholdsvis kort tid, vil komme til at se nærmere på skalaerne og drøfte dem.

Jeg vil gerne til slut sige, at jeg håber, at det udskrivningslovsforslag, der her foreligger, ligesom det skete med det tilsvarende forslag i fjor, kan gennemføres i enighed og uden væsentlige ændringer.

Foged: Det er bemærkelsesværdigt, at den samme finansminister, som for ca. 10 dage siden ikke havde en eneste oplysning til folketinget om statsoverskuddet, og som endog over for oppositionens bedømmelse vedrørende dette overskud kun havde halvt hånende bemærkninger tilovers for et skattelettelsesforslag, nu selv kommer med et sådant forslag, omend i stærkt reduceret skikkelse. Jeg kan altså fastslå, at der er grundlag for et skattelettelsesforslag; det er værd at bemærke. Regeringspressen har nu i et års tid — fra det tidspunkt, da venstre og de konservative i fjor fremsatte forslaget om skattelettelse og indtil nu — bestandig fremført det uansvarlige i en sådan lovgivning.

Den højtærede finansminister bemærkede i sin fremsættelsestale, at der nu er mulighed for en skattelettelse på 250 mill. kr., og så vil der tillige formodentlig blive et forøget overskud på ca. 150 mill. kr. Jeg må måske minde om, at vort forslag i fjor netop drejede sig om en skattelettelse på 250 mill. kr. Det var altså sådan set realitetsbetonet nok. Vi kunne være gået endnu videre, og alligevel ville der have været rimelighed i det, men dengang var

der ingen plads for nogen som helst almindelig fornuftig drøftelse.

Da finansministeren i fjor tillod sig at skønne ca. 400 mill. kr. for lidt i statsindkomsten, må det vel være tilgiveligt, at oppositionen på ny selv tillader sig at skønne over statens indtægter. Vi ønsker en realistisk bedømmelse af forholdene. Jeg mener for øvrigt, det er finansministerens pligt over for folketinget også at skønne over forholdene ud fra virkeligheden. Det kan ikke være rimeligt, at man skønner på en sådan måde, at det ikke har nogen videre relation til virkeligheden, men sådan er det gået i fjor, og vi kan formode, at det vil gå sådan også i år. Oppositionen har ud over vort skattelettelsesforslag peget på visse besparelser, besparelser på op imod 300-400 mill. kr. Vi har allerede fremsat en del af disse forslag i folketinget, og endnu flere vil følge efter. Ud fra vore betragtninger vil det være muligt at gennemføre det forslag til folketingsbeslutning, som er fremsat af venstre og det konservative folkeparti. Som vort forslag fra i fjor har vist sig at være i overensstemmelse med de virkelige forhold, vil vort nye forslag i år også vise sig at være det.

De skattelettelser, den højtærede finansminister i dag præsenterer os for, falder for øvrigt udelukkende på områder, hvor der nok er skattelettelse behov, mens der ingen væsentlig skattelettelse finder sted for borgere, hvis skattepligtige indkomst ligger på ca. 15 000-18 000 kr. Ja, man tager i nogen grad indkomster op til 20 000 kr. med. Vi finder, at i netop disse grupper deroppe er der mulighed for en vis form for opsparing, og det er en af årsagerne til, at vi er gået videre. Konsekvensen af finansministerens forslag vil være, at forbruget vil blive forøget med noget nær det foreslåede beløb. Der er ikke taget noget som helst hensyn til borgere, som kunne foretage privat opsparing, men det er vel heller ikke meningen. Staten henter fortsat samme klækkelige beløb ind fra disse mellemindkomster, disse indkomstråder,

[Foged.]

og den private opsparing får ingen chance for at sætte penge hen til almindelig privat finansiering af erhvervslivet. I stedse stigende grad må disse borgere bidrage til et statsoverskud, som senere kan benyttes til statens almindelige forbrug eller til udvidelse af statslånsordninger på forskellige områder.

I fjor havde finansministeren nogle ret flotte bemærkninger til vort forslag vedrørende størrelsesordenen af den nedsættelse, som den enkelte borger ville få, ca. 100 kr. pr. person. Den højtærede finansminister gjorde opmærksom på, at det var alt, hvad vi kunne strække os til, og for få dage siden deltog den højtærede finansminister sammen med undertegnede i et møde for VU. Der blev også dengang fremført nedsættende bemærkninger om vort forslag og sagt, at der i visse indkomstklasser kun var minimale lettelser på 5 kr., 30 kr. o. lign. Nu kommer den højtærede finansminister med et forslag, der for de fleste borgeres vedkommende kun indebærer skattelettelser på 80 kr., hvor vort forslag gennemsnitlig gav 100 kr. Hvad angår de personer, som vort forslag gav de helt små lettelser på 5 kr., 30 kr. og 60 kr., kommer finansministeren med forslag om nøjagtig samme lettelser. Naturligvis, for lettelsen kommer ned på nul i skatteydelsen i begge tilfælde.

Når jeg fremdrager disse tilfælde, er det, for at al den hulhed, for ikke at bruge et endnu stærkere ord, der har behersket denne debat fra regeringspartiernes side, nu snart må høre op. Det kan ikke være rimeligt, at ethvert skattelettelsesforslag fra oppositionen er uansvarligt, når regeringsforslag af samme karakter og til samme ikrafttrædelsestidspunkter skal betragtes som den højeste visdom af finanspolitik.

Venstre vil nøgternt drøfte det foreliggende lovforslag, men vi beder om en realistisk bedømmelse af de foreliggende muligheder for forbedringer i overensstemmelse med vore tidligere fremsatte forslag. Vi vil nøje overveje, om det skattefri fradrag skal sættes til 5 500 kr., eller om det vil være rimeligere at lade dette fradrag være mere i forbindelse med vore forslag om højere børnefradrag. Vi ønsker som tidligere bedre vilkår for familierpolitikken, og her er et område, hvor dette kan tilgodeses.

Proportionalbeskatningen standser i lovforslaget allerede ved 12 000 kr. i skattepligtig indkomst, medens vi i vort forslag går til 15 000 kr.; vi har en procentsats af 16, medens regeringsforslaget allerede ved 5 500 kr. har en proportionalbeskatning på 24 pct.; ved 12 000 kr. kommer denne for øvrigt helt op på 32 pct.

Det er for øvrigt mærkeligt, at det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen i forrige uge stod her og, lad mig bruge udtrykket leflede med et skattefrit fradrag på 6 000 kr. og med en proportionalbeskatning til 18 000 kr., når der i det foreliggende lovforslag ikke tilnærmelsesvis er valuta for disse bemærkninger. Det kan vel ikke tænkes, at lovforslaget er fremsat her i tinget uden først at have været drøftet grundigt i regeringspartiernes grupper? Det er jo helt utroligt, at man på den måde kan ligesom holde helt andre tal frem for borgerne, tal af en helt, helt anden størrelsesorden end den, man 10 dage senere præsenterer folketinget for.

For formueskattens vedkommende flyttes den skattefrie grænse fra 50 000 kr. til 60 000 kr., hvor vort forslag gik ud på at flytte grænsen til 100 000 kr. Finder finansministeren, at denne forhøjelse vil være tilstrækkelig til at afbøde den formuestigning, som inflationen afskedkommer? Vi står nu over for en ny ejendomsskyldvurdering, og det kan vel ikke være rimeligt, at disse papirformuer yderligere skal påvirke formuebeskatningen. En beskatning af den art er uden sammenhæng med de faktiske indkomster og er derfor et urimeligt skatteobjekt. Vi må forvente, at der kan forhandles om dette beløbs rimelighed.

Jeg bemærkede for øvrigt, at det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen på ny gik om bord i tallene og sammenlignede de lettelser, vort forslag gav for en indkomst på 15 000 kr., med de lettelser, regeringsforslaget vil medføre. Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen gjorde dér op, at hvis der skete en indkomststigning, så ville denne indkomststigning blive beskattet mere efter vort forslag end efter regeringens forslag. Det, enhver familie, der tjener 15 000 kr., er interesseret i at vide er: hvor meget skal man af med? Man spekulerer mindre på, hvor meget man skal af med i relation til den sidste del, end på, hvad man

[Føged.]

i virkeligheden skal af med, når året er omme. Jeg vil derfor bemærke, at efter de gældende regler skulle der af en indkomst på 15 000 kr., svares 2 685 kr. i statsskat. Ifølge det forslag, ministeren har fremsat, bliver dette beløb kun 2 520 kr., altså en nedsættelse på 165 kr. Hvis vi derimod vedtager det forslag, som venstre og det konservative folkeparti har fremsat, er der ikke en nedsættelse på 165 kr., men på 1 085 kr. Jeg tror, at den enkelte familie, der står med sin indkomst på 15 000 kr., vil skønne, at det er rimeligere og rigtigere, at de hellere må tiltræde et skatteforslag, der giver dem en skattnedsættelse på 1 085 kr., fremfor et skatteforslag, der giver dem en nedsættelse på 165 kr.

Hvis vi går skalaen igennem fra ende til anden, vil vi se, at vore skattelettelser alt i alt er af en større størrelsesorden end regeringens. Selv om man fører skattestigningen ind i debatten, vil det være det reelle beløb, den enkelte borger kommer af med, han vil hæfte sig ved.

Som det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen bemærkede, sker der den ændring, at bl. a. børnetilskudsordningen indarbejdes i udskrivningsloven. Vi kan herom sige, at vi ønsker områdeinddelingen afskaffet i forbindelse med børnetilskudsordningen. Som jeg bemærkede under behandlingen af vort forslag til beslutning om indkomst-, formue- og ejendomsskat, var det vor hensigt, når vort forslags bestemmelser herom havde virket et år, at søge områdeinddelingen afskaffet også for børnetilskuddenes vedkommende.

Som hidtil skal børnetilskuddene ikke medregnes i den skattepligtige indkomst, og i den forbindelse vil jeg gerne rejse et problem. År for år påpeges der problemer inden for skattelovgivningen, som vi må tage op til drøftelse, for at denne lovgivning kan blive så retfærdig som vel muligt. Det gælder bl. a. problemet om bidrag til børn i tilfælde, hvor forældremyndigheden udøves af enlige. Som før sagt medregnes børnetilskuddene ikke i den skattepligtige indkomst. Man kunne måske spørge: hvorfor er egentlig ikke også børnebidraget til enlige mødre fritaget for indkomstbeskatning? For få år tilbage indførte vi skattefrihed for bidragyderen, men bibeholdt skat-

tepligten for modtageren. Det kan føles lidt urimeligt, at beløb, der modtages, for at barnet kan få den bedst mulige pleje, skal indgå i den normale skattepligtige indkomst for modtageren. Jeg tænker her specielt på enker og andre enlige mødre. Forhåbentlig kan vi i udvalget nøje overveje problemet. Det kan ikke være rimeligt, at en vis part af sådanne bidrag skal inddrages under skattepligten, når andre former for børnetilskud er skattefri.

Vedrørende merindkomsts-katten kun dette, at så længe vi endnu ikke har fået gennemført en gennemgribende ændring af beskatningsreglerne, er det rimeligt at opretholde disse specielle bestemmelser, så det kan vi naturligvis tiltræde.

Som allerede sagt indeholder regeringens forslag en skattelettelse af en for mange indkomster minimal størrelse. Skønt man før havde hånende bemærkninger til oppositionen for dens forslags ringe virkning på små indkomster, kommer man nu med forslag om lettelser af endnu ringere omfang, og skønt man angreb os for at ville forøge forbruget, kommer man nu med forslag, der kun indebærer forøgelse af forbruget, medens venstres og det konservative folkepartis forslag tillige indebar væsentlige forbedringer til fremme af privat opsparing, privat investering og privat initiativ.

Venstre vil gerne medvirke til gennemførelse af en rimelig udskrivningslov. Det foreliggende lovforslag vil, hvis det gennemføres, bevirke, at staten får rådighed over endnu flere af borgernes penge end hidtil. Den andel af nationalindkomsten, staten overtager, bliver stedse større og større, den vil formodentlig i det kommende år overskride 30 pct. Statens overskud vil blive større end tidligere. Regeringens regulerende indflydelse vil blive endnu større. Det kan ikke undre, at det ikke er den vej, vi ønsker at gå. Gennem øgede skatter vil der foregå en indkomstudjævning, der vil afspejles på den måde, at selv normale mellemindkomster bliver beskattet, således at det, der bliver tilovers til familiens eget behov, i realiteten ikke er stort mere end ved de lavere indkomster. Man eliminerer den merindkomst, som øget indsats og øget initiativ har en ubetinget ret til. Man regner, og man beregner så længe, at

[Føged.]

man bortser fra den enkelte borgers økonomiske stilling i samfundet og hans eller hendes reaktion over for de forskellige indgreb. Samfundet — vi kan også bruge udtrykket staten — er gået hen og blevet noget primært, den enkelte borger noget sekundært. Regeringen og dens partier har haft en mærkelig evne til at mobilisere en stor part af landets såkaldte regnemestre som deres gesandter. I stedse stigende grad belæres vi om de store skatters vel-signelsesrige virksomhed for samfundet, samtidig med at den enkelte borger føler samfundets greb hårdere og hårdere.

Finansministeren kan nok glæde sig over stor produktion og stor aktivitet, men det er en ringe glæde, hvis ikke den enkelte borger også føler sig velplaceret i samfundet; man gør aktivitet og produktion til det primære og borgernes dagligliv til det sekundære. Stedse stigende utilfredshed med samfundsordningen er følgen. Jeg vil tro, at den højtærede finansminister også er i så nær kontakt med befolkningen, at det ikke er undgået hans opmærksomhed.

Det er vor opgave herinde i tide at tage konsekvenserne af denne uheldige udvikling og gennemføre love, herunder skatte-love, som stort set kan accepteres af befolkningen.

Det foreliggende lovforslag kører videre på den gamle melodi. Vi vil i et udvalg være med til en gennemdrøftelse af lovforslaget, men vi lægger ikke skjul på, at vi finder det nødvendigt med generelle ændringer i løbet af meget kort tid, og vort arbejde i udvalget vil tage sigte på at få disse ændringer gennemført nu.

Poul Møller: Må jeg først rette en kompliment til den høje regering, fordi de 3 partier formentlig nu endelig er blevet enige om rammerne for landets skattelovgivning og den økonomiske politik i det kommende år. Samtidig håber jeg, at regeringen ikke vil tage det ilde op, hvis jeg i øvrigt fremsætter nogle kritiske bemærkninger og det er sket med komplimenterne.

Det var stort set sådan, den højtærede finansminister kommenterede vort skatte-reformforslag for en uges tid siden, og jeg

føler anledning til at bruge den samme indledning.

Vinterens kommentarer over for problemet skattelettelse har fra regeringspartierne side været meget yderliggående og meget reserverede i visse henseender. Det har været kommenteret af den højtærede handelsminister lige indtil for nylig, lige indtil den aften, da den højtærede handelsminister kom frem på fjernsynsskærmen i de tusinder af hjem og fortalte, at nationalbanken nu havde understreget det ufor-svarlige i at gennemføre skattelettelse. Den højtærede økonomiminister har for nylig fremsat udtalelser af samme karakter, og så er man altså alligevel nået frem til dette forslag. Vi er naturligvis klar over, at det ikke har kunnet ske uden visse indre vanskeligheder mellem de 3 regeringspartier, men det er rart at se, at man har kunnet klare disse indre vanskeligheder, så skuden endnu kan sejle.

Der har lydt mange advarsler til os; der har lydt mange advarsler mod den skattepolitik, vi stillede forslag om, og som blev ledsaget af sparebestrebelse. Den blev anset for at være ufor-svarlig af den høje regering. En skattepolitik som den, vi stillede forslag om, der blev led-saget af nye incitamenter til at øge den private opsparing, blev anset for at være ufor-svarlig af den høje regering. Det var måske besparelserne og opsparingen, man anså for at være ufor-svarlige og ikke skat-telettelse. I hvert fald er jeg tilbøjelig til at tro det, når jeg nu ser det foreliggende lovforslag. Forslagene om besparelserne og opsparingen er jo nu foreløbig deponeret i socialdemokratiske udvalgsformænds lom-mer. Der ligger vore forslag om at ledsage en ny skattepolitik med udgiftsbesparelser, udgiftsreduktioner, og vore forslag til frem-me af den private opsparing, og jeg har indtryk af, at de socialdemokratiske ud-valgsformænd sidder tæt og tungt på disse forslag. Derfor må jeg gå ud fra, at det er selve skattelettelsen, man har anset for at være for-svarlig og det andet for at være ufor-svarligt.

Vi har atter i år den sælsomme oplevelse, at vi skal drøfte landets skattepolitik for et finansår uden at blive gjort bekendt med den vurdering, det skøn, over landets

[Poul Møller.]

indtægter og udgifter, samfundskononomisk og statsfinansielt, som skulle findes i regeringens økonomiske årsoversigt. I den tid, vi har haft den ære at have den højtærede finansminister i embedet som finansminister — og det er jo snart forbi, hvis man skal tro på det, der blev sagt i regeringserklæringen for nylig — er grundlaget for folketingets bedømmelse af beskatningen blevet spinklere og spinklere. Nu spises vi af med en kort fremsættelsestale uden nogen virkelig indgående beskrivelse af den økonomiske situation, af de vurderinger, regeringen lægger til grund. Dermed er det høje ting ringere stillet end nogen kommunalbestyrelse i landet, selv i de mindste kommuner, når den skal fastsætte skatteprocent og udskrivningsprocent. Der sker det altid i forbindelse med budgetbehandlingen og altid efter en nøje gennemgang af udgifter og indtægtsposter i øvrigt. Men i det høje ting må vi tage stilling til statsskatteforslag til et beløb af mere end 2 milliarder kr. uden at vide, hvilken vurdering regeringen regner med, samfundskononomisk og statsfinansielt, for det kommende år. Det blev endda sagt til os i oktober under åbningsdebatten, i december under finanslovdebatten og i februar under behandlingen af vort skatteforslag, at man måtte afvente den klaring, som ville indtræffe i marts i forbindelse med udskrivningslovsforslaget. Så ville man have tallene klar, så ville man vide, hvor vi var henne, og så kunne vi drøfte, hvorvidt der kunne blive tale om skattelettelse eller ikke. Nu er vi i marts, og nu er udskrivningslovsforslaget der; men der er ingen årsoversigt, ingen samfundskononomisk vurdering, ingen statsfinansiell vurdering, intet andet end et blad i Folketingstidende indeholdende den højtærede finansministers fremsættelsestale.

Vi tager som sagt snart afsked med den højtærede finansminister. Da vi ikke har hans skøn for det kommende år, årsoversigten, for os, må vi bedømme dette lovsforslag i lys af den højtærede finansministers tidligere præsterede evne til at foretage et skøn over statens indtægter, tidligere evne til at vurdere statens overskud, og derfor må jeg desværre ulejlige det høje ting en stund med at gennemgå den sans,

den højtærede finansminister i den henseende har lagt for dagen over for det høje ting.

Ved sammenligning mellem finanslovsforslag og statsregnskaber ser vi, at indtægterne i 1956-57 var ansat 214 mill. kr. for lavt, at indtægterne for 1957-58 var ansat 358 mill. kr. for lavt, at indtægterne for 1958-59 var ansat 354 mill. kr. for lavt, og for 1959-60 kan vi ved en sammenligning mellem finanslovsforslaget og den vurdering, der er givet ved fremsættelsen af det kommende års finanslovsforslag, og de sidste oplysninger, som blev givet ved udskrivningslovsforslagets fremsættelse, se, at indtægterne er sat 550 mill. kr. for lavt. For de danske skatteborgere har det været en dyr finansminister; disse fejlskøn har været kostbare. I forhold til årsoversigtens skøn fra marts 1959 viser det sig, at indtægterne i forhold til det reviderede skøn og ikke i forhold til finanslovsforslaget for indeværende år er skønnet 475-500 mill. kr. for lavt. Jeg har gerne villet sige dette, fordi jeg vil fremhæve, at folketinget derved kommer til at handle i blinde, og at ansvaret for disse skøn og disse fejlskøn må være den højtærede finansministers.

Hvis vi ser videre på vurderingen af det finansår, vi befinder os i, og undersøger, hvad den højtærede finansminister har sagt om den statsøkonomiske udvikling i dette år, kan vi se, at den 28. januar 1959, da det høje ting underkastede venstres og vort beskedne skatteforslag den første behandling — et skatteforslag, hvis regler jo skulle træde i kraft fra 1. april 1960 — udtalte den højtærede finansminister — det står i Folketingstidende for 1958-59 sp. 2302 —:

„Det overskud, vi har i øjeblikket på statsfinanserne“ — altså i året 1958-59 — „er mindre end året før, og det overskud, vi forventer at få om et år, vil formentlig blive noget mindre end det, vi kan regne med i indeværende år.“

Hvordan lå det nu i 1958-59, altså det finansår, vi var nær ved udgangen af, da den højtærede finansminister sagde, at overskuddet ville blive mindre end året før? Da blev det 647 mill. kr. i stedet for 569 mill. kr. året før. Det blev altså ikke mindre, det blev 78 mill. kr. større, og det blev ikke

[Poul Møller.]

mindre for det år, vi er i nu, end det blev for forrige år. Det blev — det ved alle, det fremgår af den højtærede finansministers fremsættelsestale — større, meget større. Med et nettokasseunderskud, det vil sige et udækket finansieringsbehov til dækning af statens udlånsforpligtelser og afdragsforpligtelser, regnede man så sent som i marts 1959 med at skulle optage lån på 275 mill. kr. til at dække kasseunderskud af tilsvarende størrelse. Men efter den fremsættelsestale, vi har fået med dette udskrivningslovforslag, regner man med et kasseoverskud på et par hundrede mill. kr., og dette kasseoverskud på et par hundrede mill. kr. vil svare til et overskud på drifts- og anlægsbudgettet på 800-900 mill. kr.

Jeg går ud fra, at det har været utilsigtet, at man gik til det høje ting i fjor med udskrivningslovforslaget og sagde: vi regner med et underskud for det kommende år, så der kan ikke blive tale om en nedsættelse af beskattningen. Jeg regner med, at det er en utilsigtet virkning af regeringens økonomiske og finansielle politik, vi her står over for. Det er ikke resultatet af en bevidst politik; man har ikke villet have det overskud, for så ville man selvfølgelig have forelagt oplysning herom for folketinget og have budgetteret dermed. Det er en virkning, der er bygget op på et fejlskøn. Debatten den 28. januar 1959 drejede sig om oppositionens da fremsatte forslag om en nedsættelse af skatterne for det finansår, vi snart går ind i, med et beløb på i alt 250 mill. kr. — altså svarende til det, som den højtærede finansminister nu foreslår. Da sagde den højtærede finansminister: det kan ikke lade sig gøre, for overskuddet bliver mindre i 1960-61, end det var i 1959-60, og det er mindre i 1959-60, end det var i 1958-59. Det var alt sammen forkert. Nu foreslår finansministeren selv en skattelettelser af tilsvarende størrelsesorden. Vi henviste bl. a. dengang til nedgangen i statens udlånsforpligtelser til boligbyggeri og vurderede, at disse ville få virkning i finansåret 1960-61, således at statens behov for penge herigennem ville blive nedsat. Den højtærede finansminister svarede mig — Folketingstidende 1958-59 sp. 2303-04 — at der i 1960-61 på grund af det, som allerede var foregået eller var

ved at foregå, ville være udlån på omkring 400 mill. kr., som ville komme til udbetaling i 1960-61, og den højtærede finansminister tilføjede venligt til mig:

„Derfor er det forslag, som det ærede medlem kommer med, ganske uholdbart; det ærede medlem må da vide, at vi har disse forpligtelser.“

Se efter denne skose, om de forpligtelser, man havde, viste det sig, at vi havde ikke disse forpligtelser, at det atter var den højtærede finansminister, der tog fejl. På finanslovforslaget, der blev fremsat af den højtærede finansminister i efteråret, reduceredes beløbet til 300 mill. kr.; der var altså ikke mere tale om de 400 mill. kr., som den højtærede finansminister hævdede vi allerede havde forpligtet os til, og boligministeriet har over for oppositionspartierne opgivet, at dette beløb nu kan vurderes til 240 mill. kr. Ved det foreliggende lovforslag erkender den højtærede finansminister i virkeligheden, at han tog fejl. Han burde også erkende, at oppositionens skøn, der lå til grund for fællesudtalelsen af 4. oktober 1959, var korrekt, og at hans egen vurdering af denne fællesudtalelse viste sig ikke at være korrekt.

For dette finansår og ved bedømmelsen af det kommende finansår har den nuværende finansminister sat rekord for finansministre med hensyn til fejlvurdering, og det siger ikke så lidt, når man tænker på den fejlvurdering, den højtærede finansminister startede med i efteråret 1953. Jeg beder det høje ting erindre dette ved behandlingen af det foreliggende skattelovforslag, og jeg anser det for nødvendigt, at vi gør os klart, at vi ikke uændret kan lægge regeringens skøn til grund for behandlingen af beskatningsforslag.

Finansministeren skønner nu, at vi kan nedsætte skatterne med 250 mill. kr. Han har samtidig stillet forslag i finansudvalget til ændring i finanslovforslaget, hvorved regeringen bliver bemyndiget til ekstraordinært i det kommende finansår at afdrage 300 mill. kr. på statsgælden. Det vil sige, at hvis den højtærede finansminister udnytter den bemyndigelse, han søger i finansudvalget og formentlig får ved det høje tings godkendelse deraf ved finanslovforslagets tredje behandling, må han regne med et sandsynligt statsoverskud, kasseoverskud —

[Poul Møller.]

efter betaling af drifts- og anlægsudgifter, gældsforpligtelser, afdragsforpligtelser — på 550 mill. kr. Dertil kommer, at han regner med en udgiftsforøgelse og må regne med en udgiftsforøgelse ved alle de nye lovforslag, der bliver fremsat i tinget i disse dage, specielt af undervisningsministeren og socialministeren. Jeg har ikke kunnet vurdere disse udgiftsforøgelser endnu, for vi har endnu ikke set, om strømmen er afsluttet, men det skal nok, når det hele bliver regnet sammen, blive et beløb på mellem 50 og 100 mill. kr. som nye bevilningsudgifter til nye foranstaltninger. Det vil sige, at vi herved er kommet op på et beløb på 600-650 mill. kr. uden besparelser — uden besparelser af nogen art — men med udgiftsforøgelser, med ekstraordinær gældsbetaling og med skattelettelser. Tages summen af vore besparelser med, vil det ses, at tallet 800 mill. kr., som vi anslog der var en mulighed for at lette beskatningen med, hvis vi ville reducere nogle af de offentlige udgifter, holder stik, og at oppositionen havde ret.

Nu kan man så diskutere, og det er formentlig det, den højtærede finansminister vil, hvordan pengene skal anvendes. Hvis man ikke længere bestrider, at der bliver mulighed for en skattelettelse på 800 mill. kr., vil den højtærede finansminister sige: ja men vi vil hellere bruge pengene til andre ting. Det er naturligvis en ærlig sag, og jeg har ikke spor imod, at dansk politik kommer til at dreje sig om det spørgsmål, hvordan vi skal fordele disse penge, hvis vi kan blive færdige med denne diskussion om, hvorvidt pengene er der eller ikke er der, for med den bemyndigelse, den højtærede finansminister har søgt om i finansudvalget, og med det foreliggende forslag plus de besparelser, vi har talt om, da må der være penge inden for den ramme, vi fastslog i vor fællesudtalelse af 4. oktober 1959.

Den høje regering vil jo ikke bruge pengene til en skattereform. Det fremgår klart af det lovforslag, der nu ligger på tingets bord og er til debat i dag. Man vil lappe lidt; man vil indføre et nyt proportionalt skatteinterval for indtægter mellem 12 000 og 18 000 kr., man vil forhøje bundgrænsen til 5 500 kr.; men om en egentlig skattereform vil ikke engang regeringens

varmeste talsmænd tale i denne forbindelse. Det er lapperier, og det er formentlig, fordi den høje regering lurer på en ændring i beskatningsformen med overgang til kilde-skat. Jeg går ud fra, at det er derfor, man ikke vil gennemføre større egentlige reformer. Jeg tror, det havde været klogere, samfundsøkonomisk set, om man havde gennemført en egentlig skattereform i stedet for at foretage ekstraordinære afdrag på statsgælden.

I denne forbindelse vil det naturligvis være af betydning, om den højtærede finansminister — da det ikke fremgår af de ændringsforslag, der er tilstillet finansudvalget — her ville udtale sig om, hvilken gæld det er man vil betale. Jeg går ud fra, at det er den indenlandske statsgæld og ikke den udenlandske. Det vil sige, at man gennem afdrag på den indenlandske statsgæld vil lette likviditeten i det danske samfund. Det, der sker gennem en skattelettelse, er imidlertid stort set det samme.

Nu ved jeg godt, at den højtærede finansminister vil belære mig om, at jeg skal læse en af de bøger, han har skrevet, og hvori han sondrer mellem finanspolitik og pengepolitik. Hvad sker der imidlertid, hvis man bruger 300 mill. kr. i det kommende finansår til opkøb af obligationer, altså afbetaling på statsgælden? Der sker naturligvis det, at disse penge havner ude i omsætningen og forbruget; det er altså ligegyldigt, om man foretager en skattelettelse eller opkøber obligationer. Den finesse, at det samfundsøkonomisk skulle være mere forsvarligt at foretage ekstraordinære afdrag på den indenlandske statsgæld fremfor at lade borgerne beholde nogle af deres penge, minder mig om en af Storm P.s maskiner. Vi kender alle Storm P.s maskiner, hvor det gælder om at få så mange led bygget op i maskinens mekanisme som muligt og få det hele til at passere for til sidst at ende, hvor det startede; og sådan vil det naturligvis også gå med opkøbet af obligationer. Det vil først og fremmest forøge byggeriet, hvilket vil komme til at stå i et mærkeligt misforhold til det byggestop, som den højtærede boligminister netop har gennemført. Jeg har forstået, at det ikke var meningen med dette byggestop, at man igennem opkøb af obligationer skulle forcere byggeriet,

[Poul Møller.]

hverken i øjeblikket eller i det kommende finansår. Jeg har forstået, at dets idé var, at der var for meget byggeri i gang, og at man derfor måtte sætte en bremse herpå gennem denne restriktive foranstaltning. Igennem opkøb af obligationer vil man imidlertid bringe kurserne til at stige og derved give et nyt incitament til byggeriet, hvorefter pengene igennem byggehåndværket kan gå ud i den almindelige omsætning. Den konservative folketingsgruppe foretrækker at opkræve mindre skat hos borgerne fremfor at lade pengene gå igennem statskassen over obligationskøb tilbage til borgerne.

Vi foretrækker at bruge den foreliggende situation til at gennemføre en egentlig skattereform, der fremmer opsparingen og arbejdslysten og derved kommer til at virke lige ind på de kræfter, vi skal have i gang for at kunne klare os inden for de syv landes frihandelsområde, virke ansporende på den konkurrenceevne, vi bliver nødt til at have, og virke stimulerende på vore omkostninger og ikke forøgende. Vi foretrækker at forøge de disponible beløb ved besparelser fremfor at formindske dem med udgiftsforøgelser, således som den høje regering har tænkt sig. Vi vil anvende den statsfinansielle stilling — det er det, vi vil koncentrere os om under udvalgsarbejdet — til at gennemføre den skattereform, der sukkes efter. Om der kan bygges bro mellem disse to udgangspunkter, denne forskellige politiske bedømmelse, om der kan bygges bro mellem synspunktet udgiftsforøgelser og vore spareforslag, vil udvalgsforhandlingerne vise; jeg nærer skepsis heroverfor. Jeg tvivler på, at det vil være muligt. Det er diamentralt modsatte synspunkter, det her drejer sig om, og med det tempo, vore socialdemokratiske udvalgsformænd har haft på ved behandlingen af vore spareforslag, kan jeg ikke se, at der har været nogen rigtig vilje til at nå frem til en afklaring af disse spørgsmål inden den 1. april.

Der var naturligvis flere enkeltheder, man gerne ville gennemgå i det foreliggende lovforslag, men jeg skal lade det ligge. Der er kun ét forhold, jeg vil berøre.

Jeg har lagt mærke til, at man er gået op til så høj en procentsats som 32 for

indtægter over 12 000 kr., det vil sige, hvad en dansk arbejder tjener; hvis hans hustru også har indtægt, kommer de jo op over 12 000 kr. Hertil kommer den kommunale skat, som vel i mange kommuner er omkring 20 pct., d. v. s. tilsammen 52 pct. plus 1 pct. til folkepensionen. Marginalskatten for det, der tjenes over 12 000 kr., bliver altså 53 pct. for en mand, der bor i en kommune med en kommunal skatteprocent på 20.

Nu ved jeg godt, at man vil sige, at så er der den 30 pct.s nedslagsregel. Men her vil jeg stille den højtærede finansminister et spørgsmål. Det fremgår af udskrivningslovforslaget, at man nu ikke længere giver nedslagsreglen, reglen om beskatning af indkomststigninger, for et år frem i tiden, som vi har gjort det hidtil, således at folk i det år, de indtjener indtægten, vidste, at de var underkastet 30 pct.s nedslagsbestemelsen. Efter dette forslag er der ingen, der ved, hvordan det vil gå med de indtægter, der indtjenes i 1960. Udskrivningslovforslaget går kun på det, der blev indtjent i 1959. Vi har lagt vægt på fra starten til nu, at folk kunne vide, at de roligt kunne tage ekstraarbejde, de kunne tage overarbejde; de fik 30 pct.s reduktion af den indtægtsforøgelse, de derved opnåede. Men sådan er det ikke mere. Her vil jeg altså gerne stille det spørgsmål til den højtærede finansminister, om det er tanken, at man vil afvikle denne 30 pct.s lempelsesbestemmelse, og hvad man i så fald vil sætte i stedet, om det er, fordi man ligger og lurer på kildeskatten, som jeg har sagt, og mener, at den skal være gennemført den 1. januar 1961, for så er bestemmelsen jo ikke nødvendig længere.

I øvrigt vil jeg håbe, at vi kan få en udvalgsbehandling, hvor man vil forsøge at bygge bro mellem de forskellige opfattelser, men man skal ikke regne med, at vi vil kompromittere de synspunkter, der ligger i fællesudtalelsen, ved nu at gå ind for en skattelettelse uden besparelser og uden opsparingsfremmende tendenser.

Axel Sørensen: Det er en årlig tilbagevendende begivenhed, der finder sted, når udskrivningslovforslaget er til første behandling i det høje ting.

På mit partis vegne vil jeg sige, at det

[Axel Sørensen.]

foreliggende lovforslag viser os, at det ikke er den nuværende flertalsregerings agt i det kommende år at bruge løs af overskuddet på statsregnskabet og anvende det til skattnedsættelser, samtidig med at der er udsigt til stor beskæftigelse og god indtjening. Her ligger jo et vist modsætningsforhold til de forslag, der er fremkommet fra venstre og de konservative. Jeg er fuldstændig enig i, at det vil være uklogt på nuværende tidspunkt at gennemføre skattnedsættelser af et så stort omfang, at det kan forhindre regeringen og folketingspartiet i at fastholde den økonomiske stabilitet, som er skabt i denne regerings periode siden sidste folketingsvalg. Derved kunne regeringen senere blive nødt til at fremsætte forslag om visse indgreb, og de eventuelle love kunne blive af en sådan beskaffenhed, at skatteyderne ville foretrække den politik, som regeringen hidtil har ført.

Der kræves fortsat stigende investeringer med det formål at skabe øget produktivitet og gennemføre den rationalisering, som er nødvendig i forbindelse med vort lands deltagelse i de nye markedsdannelser; og den økonomiske politik må i første linje tage sigte på at fremme denne udvikling fremfor, som oppositionen foreslår det, at forcere forbruget frem. En sådan forcering af forbruget kan medføre prisstigninger, løn- og avancementstigninger med deraf følgende øgede omkostninger og en ringere konkurrenceevne for vort land udadtil.

Hvad angår de foreslåede ændringer i udskrivningsreglerne, finder jeg det rimeligt, at den skattefrie bundgrænse løftes fra 4 500 kr. til 5 500 kr. for forsørgere og for ikke-forsørgere fra 2 500 kr. til 2 800 kr. Jeg synes også, det er rigtigt, at man fortsat udvider den proportionale beskatning. Sidste år blev den jo indført for grupper med skalaindkomster fra 6 000 til 12 000 kr. Nu foreslås yderligere skalaindkomster op til 18 000 kr. ens beskattet med en procentsats på 32, medens den beskatning, der findes i øjeblikket, har

beskatningsprocenter fra 34 helt op til 62. Jeg hilser med tilfredshed, at skattnedsættelsen således kommer den mellemstand til gode, som merindkomstbeskatningen har været særlig hård ved. Også på dette punkt adskiller dette forslag sig på fordelagtig måde fra oppositionens forslag.

Jeg finder det endvidere rigtigt, at bestemmelsen om merindkomstfradraget på 30 pct. bliver optaget i udskrivningsloven som en varig bestemmelse, og det samme vil jeg sige for børnetilskuddenes vedkommende. Nu indføres jo også bestemmelser herom i udskrivningsloven. Da ligningsloven for det kommende skatteår var til behandling kort før jul, ændredes børnefradragenes størrelse, således at der blev en mindre skatteforhøjelse for familier med børn i hovedstaden og i købstæderne. Det er dette, man nu søger udlignet ved en mindre forhøjelse af børnetilskuddene for såvel hovedstadens som købstædernes vedkommende.

Jeg kan også tiltræde, at den skattefrie bundgrænse for formueskatten forhøjes fra 50 000 kr. til 60 000 kr., og at der foreslås en mindre reduktion i formueskatten for formuer op til 200 000 kr.

Det ærede medlem hr. Foged omtalte den private opsparing. Jeg vil gerne sige, at man fra lovgivningsmagtens side har søgt og søger gennem særskilte love, men også i de årlige udskrivnings- og ligningslove at fremme opsparingsviljen. Jeg tror, man fortsat bør fremme disse foranstaltninger, og jeg ønsker at nævne, at i år, hvor det ifølge renteforsikringsloven er første gang, at fradrag på selvangivelsen kan finde sted for beløb, der er indsat på kapitalbindingskonto — efter det, jeg har haft lejlighed til at se i selvangivelserne — har mellem 5 og 10 pct. af skatteyderne benyttet sig af denne regel. Jeg ønsker, at den højtærede finansminister vil udtale sig om, hvorvidt man vil udvide den gældende maksimalgrænse.

Det ærede medlem hr. Foged fandt, at

[Axel Sørensen.]

statens behov burde være mindre. Jeg vil heroverfor, og i særlig grad over for det ærede medlems bemærkninger om, at statens behov først skal være dækket, sige, at jeg tror, man skal være forsigtig med at gå ud over, hvad der vil være rimeligt at supplere den private foretagsomhed med gennem statens bistand.

Lad mig med hensyn til opsparingen nævne, at sparernes tilgodehavende i sparekasserne i sidste regnskabsår steg med 558 mill. kr. eller 8,8 pct. mod 5,7 og 4,8 pct. de to foregående år, og jeg vil antage, at for bankernes vedkommende er det noget over det dobbelte. Det vil sige, at opsparingen er i gang, og den er stor. Spørgsmålet er blot, hvordan staten gennem finanspolitikken kan fremme opsparingsviljen i større omfang, og dette spørgsmål vil vort parti gerne være med til at se på.

Jeg finder ingen anledning til, ud over hvad jeg allerede har sagt, at holde nogen lang tale ved denne lejlighed, idet jeg er villig til at give tilslutning til lovforslaget. Jeg vil dog gerne henlede den højtærede finansministers opmærksomhed på det meget ønskelige i, at det kommende udvalg tager op til overvejelse de stærke spring i skatteskalaen for forsørgere, hvor der jo ved en skattepligtig indkomst på 18 000 kr. og derover sker et spring i beskatningsprocenterne fra 32 til 61. Jeg håber, at udvalget, der jo på grund af det fremrykkede tidspunkt vil være nødt til at handle ret hurtigt, kan få lidt nærmere oplysninger om dette forhold.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Niels Andersen: Vi står her i den situation at skulle diskutere et udskrivningslovforslag, som opererer med en skattenedsættelse. Det er vi jo ikke vant til; tværtimod har det været almindeligt gennem mange år, at man stod over for at skulle diskutere det eventuelle finansieringsbehov, der ville komme til at foreligge — også modsat af, hvad der sker nu.

Det ærede medlem hr. Poul Møller brugte meget af sin taletid til at omtale finansministerens fejlskøn i den tid, finans-

ministeren har været landets kasseimester. Hvis man skal vurdere dette fejlskøn, som det ærede medlem hr. Poul Møller antydede, er det nok værd at se på de udtalelser, der er kommet fra oppositionen, hvorefter man i mangfoldige tilfælde har vurderet udviklingen til at gå i den stik modsatte retning af, hvad tilfældet er blevet. Jeg ved ikke, om man i og for sig kan bebrejde finansministeren, at han måske har lyttet lidt til disse vurderinger og sagt: så må vi hellere være lidt forbeholdne og risikere, at skønnet går til den side, som er til gunst for landet, i stedet for at skulle risikere, at der kan fremkomme kasseunderskud.

Det er den situation, vi befinder os i i dag, at vi har konstateret et reelt kasseoverskud på ca. 200 mill. kr. i statskassen, ligesom man kan skønne, at der i løbet af det kommende finansår, 1960-61, måske vil fremkomme et overskud på 500-600-700 mill. kr. Man må bare erkende, at det er et skøn. Vi ved, at der i statskassen er en beholdning, når dette finansår udløber, på 200-250 mill. kr., og det må ligeledes bero på et skøn, hvad man vil gøre ved dette overskud, om man skal bruge pengene til skattenedsættelse eller til nedbringelse af statsgælden.

Det, der betyder noget i denne forbindelse, må være en afvejning af den forhåndenværende likviditet i samfundet sammenlignet med den økonomiske aktivitet. Det er naturligvis rigtigt, at man ikke må bringe landet ud i en sådan økonomisk situation, at inflationen øges. Hvis inflationen øges, er det jo ensbetydende med, at man får mindre værdifulde kroner, til skade for landet som helhed, og en forøgelse af omkostningsniveauet. Derfor synes jeg, det er overordentligt fornuftigt, at man nøjes med at disponere over de penge, som er i statskassen, til skattenedsættelser. De penge, der så måske indgår i statskassen i det kommende finansår, kan udmærket godt henses til nationalbanken, og så kan man næste år, når vi igen skal drøfte udskrivningslov, og hvor der forhåbentlig også vil vise sig at være et overskud, drøfte en yderligere skattenedsættelse. Det vil dog være en fordel, hvis man kan nå frem til, at vi ved hvert års udskrivningslov kan diskutere en nedsættelse af skatten i stedet

[Niels Andersen.]

for, som det ofte har været tilfældet, at skulle diskutere opskrivning af skatten. Det er de problemer, der foreligger.

Hvad det lovforslag angår, der her foreligger fra regeringen, er der altså tale om en nedsættelse af den direkte indkomstskat til staten på ca. 250 mill. kr., og jeg kan i og for sig kun anerkende den liste, der foreligger, hvorefter en skattepligtig indkomst på op til 30 000 kr. — det vil i virkeligheden sige en bruttoindkomst på op til 40 000 kr. — jo får en nedsættelse på 745 kr.

Man hævder fra oppositionens side, at disse indkomstgrupper ikke har nogen opsparingssevne. Det tør jeg nu nok sætte et spørgsmålstegn ved. Folk, der tjener 30 000-40 000 kr., har givet opsparingssevne, og kunne man få denne indtægtsgruppe til at opspare mere, end den gør, så ville det nationaløkonomisk komme til at betyde væsentligt mere end det, man hele tiden spiller på, den øverste ende af indtægtsgrupperne, idet man jo siger, at det er den, der har den største opsparingssevne. Dette er vel også nok rigtigt rent procentuelt, men i rene beløb vil det vel være den indkomstgruppe, vi her taler om, mellemindtægterne, som har den største opsparingssevne, hvis blot den får et incitament dertil.

Derfor synes jeg det er en vældig god skala, der her foreligger, og ifølge hvilken en skattepligtig indkomst på 20 000 kr. får en skattelettelse på 845 kr., en skattepligtig indkomst på 25 000 kr. en lettelse på 895 kr. og som sagt en skattepligtig indkomst på 30 000 kr. en lettelse på 745 kr. Det er skattenedsættelser, som er følelige, og som er et incitament for disse indkomstgrupper til at øge opsparingen.

Retsforbundet vil gerne være med til et sagligt arbejde i det udvalg, der nu bliver nedsat. Vi vil også tage hensyn til de tanker, der er ført frem af venstre og de konservative, og kan der finde en koordinering sted af disse tanker, vil vi fra vor side hilse det med tilfredshed.

Alfred Jensen: Jeg har som andre noteret mig, at vi ikke i år står over for 3 lovforslag, men står over for et samlet lovforslag angående udskrivningen, nedslagsbeløbene og børnetilskuddene.

Jeg har ikke noget imod, at reglen om 30 pct.s fradrag for merindtægt kommer ind i selve udskrivningsloven; derimod må jeg sige, at jeg er ikke tilhænger af, at man placerer børnetilskuddet i dette lovforslag.

Når det største regeringsparti principielt er modstander af, at børnetilskuddet placeres i skattelovgivningen, så forstår jeg ikke, at man sætter det ind i udskrivningsloven nu. Jeg synes, det havde været rimeligere, om man havde holdt det udenfor og gjort det til det, det skal være: en foranstaltning, der sorterer under socialministeriet. Jeg kan heller ikke forstå den motivering, at man, når engang kildeskatten er gennemført, kunne tage børnetilskuddet ud igen. Jeg ser ikke rettere, end at man herved tilsidesætter de ønsker, som store dele af befolkningen har om en forhøjelse af børnetilskuddet, ønsker, som har til slutning fra det store socialdemokrati og også fra andre sider her i salen. Hvorfor gennemfører man så ikke denne foranstaltning nu, den kan jo gennemføres, uanset om man får kildeskat eller ej, og så kan vi i skattelovgivningen helt undgå fradraget for omkostninger ved børns underhold?

Vi er altså ikke betaget af den ændring, der er sket her. Vi vil tværtimod anbefale, at man af både principielle og praktiske grunde tager denne del ud af lovforslaget og gør som tidligere, lader det fremkomme i selvstændig lovsform, så at vi altså får en lov om børnetilskud.

De øvrige bemærkninger, jeg vil gøre derom, skal jeg fremkomme med noget senere.

Jeg hilser med tilfredshed, at der her er tale om en skattelettelse, jeg kan godt sige en skattelettelse af betragteligt omfang. Men når jeg har sagt det, vil jeg også sige, at det er ikke tilstrækkeligt. Jeg tror, det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen har sagt, at ingen vil få skattelettelse i skattebyrden i penge sammenlignet med det, der betales i år. Det er jo netop det, det bør dreje sig om, at man ikke alene skærer toppen af den skat, der kommer næste år, men at man skærer så dybt, at man faktisk gennemfører en lettelse i alt fald for dem med små indkomster, eller jeg må vel hellere for ikke at blive misforstået sige: for mellemindkomsterne. Det er jo ikke sket her, og det er ganske

[Alfred Jensen.]

urimeligt. Vi har den opfattelse, at det mindste, man kunne gøre her, var, at man anvendte de 350-400 mill. kr., som man noterer der vil komme i overskud på de direkte skatter i det kommende år, til skattelettelse.

Herudover har jeg den opfattelse, at man også burde lette byrderne for den mindrebemidlede del af befolkningen gennem en lettelse af forbrugsafgifterne. Der regner man jo ikke med så stort et beløb, men også her burde der gennemføres en lettelse. Det, jeg her siger, er jo ikke udtryk for noget nyt, det har jeg givet udtryk for fra denne talerstol ved adskillige lejligheder, og vi har fremsat forslag både om at få skatten for den jævne mand ned og om at få forbrugsafgifterne lettet — vi har jo foreslået tekstilafgiftens bortfald. Men det er karakteristisk, at det tales der ikke om, når man diskuterer statens indtægter; når man taler om at give lettelser til befolkningen, så går man uden om dette vigtige problem, som forbrugsafgifterne er.

Jeg vil gerne give udtryk for, at den kommunistiske gruppe selvsagt ikke deler de synspunkter, der fremføres fra venstres og de konservatives side om besparelser; det er besparelser af den art, som betyder, at der bliver mindre til sociale formål, mindre til undervisning, mindre til andre sociale foranstaltninger, dyrere boligbyggeri o. s. v., samtidig med at man forøger de militære udgifter med 110 mill. kr. årlig, for det er jo det, der må blive følgen af godkendelsen af militærforliget i går. Det billiger vi ikke, men vi ønsker, at der skal være penge til sociale foranstaltninger og til løsning af en række af de problemer, vi står over for. Derfor deltager vi ikke i den diskussion og propaganda, der føres for at få statens udgifter skåret så langt ned som muligt. Det må være rimeligt, at der er penge, således at man kan imødekomme ønskerne om, at ungdommen får den uddannelse, den skal have, og således at der er lærere nok til at give børnene den undervisning, de skal have. Det vil være helt urimeligt at skære ned, så at der ikke er penge til sådanne formål. Jeg gør også opmærksom på, at der må være penge til at sikre billige boliger til den mindrebemidlede del af befolkningen. Jeg vil også erindre om de andre problemer,

der foreligger, og hvorom der synes i nogen grad at være enighed, f. eks. spørgsmålet om at slette zonegrænserne, når det gælder folkepension. Det er en foranstaltning, som jeg tror har stor sympati her i salen; den vil koste ca. 100 mill. kr. årlig.

Der er også en temmelig omfattende forståelse af, at tilgangsalderen til folkepension er for høj. Hvis det ikke var tilfældet, havde vi ikke i går stået over for et forslag, der betyder, at kvinder, der er gift med folkepensionister, kan få folkepension fra 62 års alderen. Dertil kommer andre mangler i den sociale lovgivning. Ægteskabstillægget til folkepensionister er for ringe. Vi har for dårlig forsorg for de syge og for dårlig forsorg for de arbejdsløse, ting, det koster penge at råde bod på, og det er klart, at det må der være penge til, og derfor går vi ikke ind for skattelettelser af et sådant omfang, at folk selv må afholde omkostningerne ved de behov, man har på forskellige områder.

Når det er sagt, vil jeg gerne sige, at det forekommer mig ikke, at man er gået vidt nok med skattelettelser i denne omgang, og det forekommer mig heller ikke, at den måde, man har anvendt de 250 mill. kr. på, er særlig rimelig. Jeg indrømmer, at det er lifligt at høre, at man bygger skatteskalaen harmonisk op, og det kan være meget interessant at høre, hvilke fordele der kan være ved en sådan skala, som finansministeren har udarbejdet, men det, der for os og skatteyderen er afgørende, er faktisk ikke skatteskalaens udseende, men det, han skal af med i kroner og øre i skat, og her må jeg sige, at den måde, lettelsen er givet på, er aldeles utilfredsstillende.

Forsørgere, med en „skattepligtig indkomst“, som der står i bemærkningerne, det må formentlig være skala-indkomsten, på fra 5 000 op til 15 000 kr. vil få en årlig skattelettelse på 75, 105 op til 165 kr., en såre beskedne skattelettelse. Om det dækker den stigende skat, man vil få som følge af, at indtægten er steget på grund af pengenes forringelse, er vel tvivlsomt, og jeg forstår, at det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen også er i tvivl derom. Når man så ser, at folk med indkomster fra 18 000 til 30 000 kr. får skattelettelser på 825, 895 og 745 kr., er der noget galt, men da der er 100-150 mill. kr. til rådig-

[Alfred Jensen.]

hed, må der, selv om man vil holde sig inden for disse rammer, være mulighed for at bøde på denne skavank. Jeg kender nok alt det, der kan føres frem om, at skattetrykket på de mellemstore indkomster er særdeles stort, og det kan man godt sige, men det er da klart, at den mand, der har 10 000 kr. i skalaindkomst og skal af med 1 080 kr. i skat, er betydeligt dårligere stillet end den mand, der har 20 000 kr., og som efter forslaget er sat til at skulle betale 4 700 kr. i skat. Dernæst skal man ikke glemme, at det, den pågældende har at leve af, er den skattepligtige indkomst, for dens størrelse er stort set udtryk for, at skatten er betalt. Derfor må jeg sige, at det, der her foreslås, ikke er tilfredsstillende.

Jeg har naturligvis kigget på de tabeller, der viser, hvordan lettelserne vil virke for forsørgere med børn, hvor der ikke er tale om hustruindkomst. Det viser sig her, at en familie med 2 børn — skattelettelse og de ændrede børnetilskud taget i betragtning — for så vidt det drejer sig om hovedstaden, vil få en lettelse på 141 kr., hvis dens skattepligtige indkomst er 12 000 kr. Det er jo en såre beskedne lettelse at give en familie med 2 børn, og jeg ved ikke, om det kan betegnes som udtryk for familiepolitik. Mig forekommer det ikke at være udtryk derfor.

Hvis vi ser på, hvad der skal betales i skat af en sådan familie i hovedstaden, i købstæderne og i landkommunerne, kommer man til det resultat, når man gør op, hvad de skal betale til staten, til kommunen, til folkepension og for manges vedkommende også til kirken, at en sådan familieforsørger skal betale ca. 40 kr. om ugen i skat. Når dertil kommer, at den beregning, vi har fået over forbrugsafgifterne, angiver, at en familie på 4 personer svarer sådan noget som 2 500 kr. om året i indirekte skatter, vil det sige, at en familie på 4 personer, hvor kun faderen arbejder, og hvor indtægten er 14 000-15 000 kr., uge efter uge i direkte og indirekte skat må betale 100 kr. til staten, og en sådan familie får en lettelse på 141 kr. i hovedstaden; den er lidt større i købstæderne og landkommunerne. Det er klart, det kan ikke være tilfredsstillende, og der

må kunne laves en bedre skala. Jeg har ikke noget imod, at man hæver bundgrænsen op til de 6 000 kr., som har været foreslået, og jeg har også forstået, der er andre grupper i folketinget, der er interesseret i at få den hævet, men det, der er afgørende, er faktisk, at der bliver givet større lettelser for indkomstklasserne fra 6 000 til 15 000 kr., og det er her, vi har sat ind, idet vi har foreslået et fradrag i indkomsten på 1 000 kr. Det ville for dem med de små indkomster give en lettelse i statsskatten på 240 kr. og dem med lidt større indkomster en lettelse på 340 kr. Det er sådan en lettelse, der skal til, hvis det skal batte.

Derudover har vi også foreslået andre lettelser, bl. a. at hustruindkomster uden for hjemmet på op til 4 000 kr. skal være skattefri. Denne lettelse kommer naturligvis ikke de familiegupper, jeg har omtalt, til gode, al den stund hustruerne dér ingen indkomst har, men den ville betyde en lettelse for adskillige af dem, der har en skalaindkomst på 8 000-15 000 kr., altså medborgere, der har særdeles beskedne indkomster, og for hvem enhver lettelse ud over det, der her er tale om, har den største betydning. Det er ikke alene for forsørgerne, der er givet for ringe lettelse, det gælder også for ikke-forsørgere. Det er særlig grelt nu, hvor man har overført en stor gruppe medborgere, der tidligere blev beskattet som forsørgere, til ikke-forsørgergruppen. Det drejer sig om alle enlige mænd og kvinder, der ikke falder ind under bestemmelserne om de nedslagsbeløb, der findes i ligningsloven, og de bliver nu betragtet som ikke-forsørgere... (*Afbrydelse af finansministeren [Kampmann]*). . . Nej, det er ikke ført tilbage til det gamle for andre end dem, der får nedslagsbeløb, og deri ligger det urimelige. Derfor er denne skala for ikke-forsørgere ej heller tilfredsstillende.

Bestemmelserne i lovforslaget om børnetilskuddet, der indebærer så ringe lettelser, som tilfældet er, viser, at hvis man virkelig vil føre familiepolitik og hjælpe dem med de små indkomster, er tiden inde til, at man slår de to, skal jeg sige begunstigelser, der findes i form af børnefradrag i ligningsloven og børnetillægget, sammen, og det er det, vi har talt for skulle gøres nu. Det er klart, at ministe-

[Alfred Jensen.]

riet har lettere ved at udarbejde sådanne forslag, end vi har. Efter vor opfattelse må udgangspunktet da være, at vi får et børnetilskud på omkring 500-600 kr. pr. barn. Jeg er klar over, at det betyder et større gode for dem med de små indkomster og så nogenlunde vil dække mellemindkomsterne, altså indkomster på omkring 15 000-20 000 kr. Det forekommer mig, at det var rimeligt, at man gennemførte dette nu. Jeg har såmænd ikke noget imod, om man satte grænsen ved 20 000 kr., eller hvor man ville gøre det, og sagde: derudover gives der intet børnetilskud. Men selv om man ikke gjorde det, ville der alligevel være mere retfærdighed i en sådan ordning end i den her foreslåede.

Jeg har gerne villet gøre disse bemærkninger ved lovforslagets første behandling. Jeg vil i og for sig også gerne udarbejde ændringsforslag efter de synspunkter, jeg her har givet udtryk for, men jeg tror, enhver vil give mig ret i, at det er noget besværligt at udarbejde ændringsforslag til en sådan skala; der kræves tid, og det betyder også, at man ikke alene må se på den procent, der er ansat for den laveste indtægtsgruppe, men det nødvendiggør, at man også ser på andre indtægtsgrupper. Derfor tør jeg ikke på forhånd sige, at vi er i stand til at lave et sådant ændringsforslag, men jeg opfordrer udvalget til at se på sagen og sætte ind for, at der bliver givet større lettelse til dem med de små indkomster, end der her er foreslået. Jeg har forstået det sådan, at man også fra anden side, hvor man har viftet med store lettelse til dem med de små indkomster, ønsker, at der skal nås frem til større lettelse. Derfor beder jeg om, at man sikrer, at sådanne lettelse gives til personer i indtægtsgrupperne fra 5 500—15 000 kr. i ansat indkomst.

Aksel Larsen: Jeg ser ingen grund til at svinge mig op til en så stor stemmestyrke, som adskillige af de foregående ordførere har anvendt under denne debat, og jeg ser ingen grund til at gøre debatten længere end højst nødvendigt. Det, vi står over for, er noget, vi alle sammen godt vidste ville komme; vi vidste, at når venstre og de konservative med den store

presse, der står til deres rådighed, havde proklameret, at de ville sætte skatterne ned, når de drev en så intens agitation, og når man kunne regne ud, at der forestod et valg en eller anden gang i løbet af 1960, måtte der komme et udspil fra regeringens side i form af et forslag om skattelettelse. Det har jeg også givet udtryk for, da vi sidst havde skattedebat. Jeg sagde: vi ved godt alle sammen, at inden 1. april er skattelettelse vedtaget på regeringens initiativ og efter dens forslag.

Forslaget ligger her, og jeg kan egentlig kun sige, at når man tager den statsfinansielle situation med det ikke ringe overskud i betragtning, og når man tænker på, at der som sagt skal være folketingsvalg, har regeringen udvist en beundringsværdig selvbeherskelse derved, at den ikke foreslår større skattelettelse, end tilfældet er. Jeg siger det ikke, fordi jeg agter at stille ændringsforslag om yderligere skattelettelse, selv om jeg nok ville mene, at man kunne være gået noget længere for de laveste mellemindtægter, end finansministeren er gået; men jeg siger det, fordi jeg finder, det er rimeligt, når statsfinanserne har det, som de har det, at man dog i hvert fald giver nogen skattelettelse, og det, jeg udtrykte før om den beundringsværdige selvbeherskelse, skal også forstås derhen, at vi godt alle sammen ved, at når dette forslag bliver til lov, har en væsentlig del af befolkningen det indtryk, at de nu skal til at betale mindre i skat. Den illusion vil de have et par måneder eller måske tre, og når de så får deres skattebillet i juni måned, vil de opdage — i hvert fald de aller fleste af dem — at de alligevel skal betale mere i skat, end de har betalt tidligere, men de har da i hvert fald for at tale med Søren Kierkegaard haft forventningens glæde. Nå, men jeg tror ikke, jeg vil stille forslag om en ændret skala, selv om jeg vil henstille til den højtærede finansminister at overveje, om det dog ikke skulle være muligt at give lidt større lettelse for dem, jeg kalder de laveste af mellemindtægterne. Jeg tænker her på skalaindkomster fra 12 000 kr. til 14 000-15 000 kr.

Hvad angår de stærke krav, der er rejst fra anden side om en omfattende skattereform, må jeg tillade mig at sige, at det

[Aksel Larsen.]

forekommer mig ørkesløst at diskutere det ved denne lejlighed. Vist trænger vi til en omfattende skattereform, men jeg kan ikke indse, at det var nogen omfattende eller praktisk skattereform, der blev foreslået af venstre og de konservative, og som vi behandlede forleden. Hvis vi skal have en omfattende og fornuftig skattereform, må det være en skattereform, hvorved man én gang for alle slår det uhyre, der hedder skattefradragets retten, ihjel. Det må så for mig ske med eller uden indførelse af kildebeskatning, men før vi slipper af med skattefradragets retten, før får vi ikke en fornuftig skattelovgivning, og før slipper vi ikke for en masse vanskeligheder og en masse bureaukrati i administrationen af statskatternes beregning og opkrævning.

Vi ønsker alle sammen en skattereform, selv om vore ønsker naturligvis går i forskellig retning; der er nogle, der ønsker en skattereform, som gavner velhaverne, andre ønsker en skattereform, som gavner ejendomsbesidderne og atter andre ønsker en skattereform, der gavner folk med jævne arbejderindtægter. Selv om jeg er klar over, at vi kommer til at vente noget på den, er der i hvert fald en del af den, der må kunne gennemføres, uden at man gennemfører den hele, og som ikke behøver at vente.

Jeg tænker på børnetilskuddene. Nu er de indarbejdet i forslaget til udskrivningslov, men det forekommer mig, at det ville være rimeligt, om finansministeren eller regeringen snart tog et initiativ til at give ganske regulære børnetilskud, som ikke var knyttet umiddelbart eller formelt sammen med skattelovgivningen, og som ikke blev anvendt som modregning for den skat, folk skal betale, men blev udbetalt til børnenes forsørgere, og at man samtidig med, at man indførte sådanne regulære børnetilskud af en anstændig størrelse, afskaffede børnefradragene ved beregningen af den skattepligtige indkomst. Jeg er ikke så sagkyndig på skatter, men jeg mener dog, at det er en reform, som kan gennemføres isoleret. Det er ikke foreslået her. Tværtimod har man i endnu højere grad end tidligere indarbejdet børnetilskudsordningen i selve skattelovgivningen.

Jeg henstiller, at den højtærede finansministeren overvejer disse mine betragtninger.

Thorkil Kristensen: Det centrale i det foreliggende lovforslag er jo den foreslåede skattelettelse på ca. 250 mill. kr. Den er betydelig mindre end den, oppositionen foreslog for et par uger siden, men til gengæld er den ikke ledsaget af besparelser; tværtimod har regeringen jo fremsat forskellige udgiftslovforslag i den senere tid. Det forekommer mig derfor, at den høje regering ved at fremsætte et forslag af denne art i væsentlig grad har afsvækket sin egen kritik af oppositionens forslag for nylig.

Da oppositionens forslag var til behandling i det høje ting den 18. februar, talte den højtærede stats- og finansminister om, at han ikke kunne se den økonomiske motivering derfor, og han tilføjede, at der er meget få her i landet, der har kunnet finde den. Jeg må desværre sige, at jeg synes, det samme gælder det forslag, som den højtærede minister nu har fremsat. Jeg må da også forstå forskellige udtalelser fremsat i vinterens løb bl. a. af den højtærede stats- og finansminister i Dagens Nyheder den 1. februar sådan, at der i hvert fald var betydende dele af regeringen, som mente, at nu skulle man ikke frigive flere penge til forbrug over statsfinanserne i det kommende år. Jeg må så opfatte stillingen sådan, at der er andre kræfter i regeringen og i regeringspartierne, som har overmandet den højtærede stats- og finansminister og dem, som er enige med ham inden for regeringen; det beklager jeg, ikke fordi vi ikke gerne alle sammen vil have skattelettelse, når situationen er til det, men fordi det jo stadig gælder, hvad den højtærede finansminister fremførte over for oppositionen, at efterspørgslen her i landet er så stor for tiden, at det maner til megen forsigtighed.

Det er også understreget stærkt ved det byggestop, som den høje regering for nogle dage siden udstedte. Nu ved jeg nok, at situationen på boligproduktionens område hænger sammen med, at der blev sat for meget i gang i henhold til boliglovene sidste sommer, men det er alligevel ikke hele forklaringen. Man må nemlig erkende, at det byggeri, vi har haft i det sidste års tid, i og for sig ikke er særlig stort, når man ser på det antal lejligheder, der er blevet færdige. Det er ikke så forfærdelig meget større end det antal lejligheder, der blev

[Thorkil Kristensen.]

færdige i 1939, altså for godt 20 år siden. Når vi ikke har en større byggekapa- citet, end vi har, er der grænser for, hvor meget vi kan bygge, og når vi ikke har en større byggekapa- citet, er det, fordi efterspørgslen på andre områder har beslagnet de produ- ktive kræfter — det gælder både kapital og arbejdskraft — i en sådan grad, at der ikke bliver nok til byggeriet. Derfor er hovedårsagen til den anspændte beskæfti- gelsessituation den, som har gjort bygge- stoppet nødvendigt og måske også kan gøre andre indgreb nødvendige, den store penge- rigelighed, der igen er fremkaldt af valuta- fremgangen. Forklaringen er den, at denne pengerigelighed er kommet så hurtigt, at produktionskapaciteten ikke har kunnet følge med. Det ses også tydeligt af et tal for arbejdsløsheden fra slutningen af januar, der blev offentliggjort af statistisk departe- ment i går, at den store beskæftigelse finder vi på alle områder. Det er ikke noget, som er begrænset til byggeriet alene. Derfor gæl- der de argumenter, som den høje re- gering over for andre har fremført mod at forøge efterspørgselen i øjeblikket, også som argumenter mod regeringens eget lovfor- slag. Jeg behøver under disse omstændig- heder ikke at gå meget ind på enkelthederne i det foreliggende lovforslag.

Der er dog to punkter, som jeg finder det nødvendigt at fremdrage. For det første har man foreslået en betydelig forhøjelse af den skattefrie undergrænse for forsørgere, en forhøjelse på ikke mindre end 1 000 kr., nemlig fra 4 500 kr. til 5 500 kr. Jeg husker, at man under forhandlingerne i fjor om udskrivningslovforslaget, hvor man ved et forlig nåede op til de 4 500 kr., bebudede, at i år ville man gå op til 5 000 kr. Det har man altså ikke nøjedes med, man har taget det store spring op til 5 500 kr. Jeg har ikke set nogen saglig motivering for dette. Jeg har derimod set, at et af de blade, der plejer at støtte regeringen, har udtrykt betænkelighed ved, at man herved fritager 80 000-100 000 borgere for at betale statskat. Jeg hører til dem, som mener, at det er meget betænkeligt. Det er en fortsættelse af den efter min mening for- kerte fremgangsmåde, man anvendte ved gennemførelsen af den nye kommunale skattelov i fjor, da et meget stort antal af

kommunernes vælgere blev fritaget for at betale kommuneskat.

Det er nu en god regel i et demokrati, at der skal være en nøje forbindelse mellem valget og skattepligt, mellem retten til at være medbestemmende over de offentlige midler og pligten til at være med til at dække de udgifter, hvis størrelse man har ret til at bestemme om. Denne nøje sam- menknytning er en af betingelserne for, at et demokrati kan undgå de letsindig- heder, som den politiske aktion ellers kan friste til. Jeg finder det derfor forkert, at man foretager dette store spring. Man burde efter min mening være blevet på de 4 500 kr., man blev enig om i fjor. Det er i hvert fald urigtigt at gå så højt op som til 5 500 kr.

Den anden bemærkning, jeg skal gøre, angår den almindelige fordeling af de skattelettelser, der foreslås. Jeg har løse- ligt skønnet efter at have set på skalaen, at de procentvis største nedsættelser kom- mer i niveauet 18 000-20 000 kr. i skala- indkomst. Jeg har lagt mærke til, at efter oppositionens forslag kommer de på lidt lavere indkomster, nemlig på 14 000-16 000 kr. Nu indrømmer jeg, at dette billede er ufuldstændigt, fordi man må tage hensyn til, at oppositionen samtidig vil nedsætte børnetilskuddene, medens regeringen fore- slår visse udvidelser. Når man tager det i betragtning, ligger det vel stort set sådan, at det er omtrent i samme niveau, rege- ringen og oppositionen vil give de største lettelser, men det varierer noget, bl. a. under hensyn til børnetallet.

Derimod må man erkende, at regeringen har mere skattelettelse i bunden af skalaen for de små indtægter og oppositionen mere i toppen, specielt på grund af det delings- system, den foreslår. Jeg synes, det er nødvendigt at understrege, at dette bety- der, at regeringens forslag er mere for- brugsbetonet, mere direkte betyder, at man slipper penge løs, som vil gå ud i for- bruget, end tilfældet er med oppositionens forslag, der i højere grad vil fremme den private opsparing, fordi det i noget højere grad kommer de indtægtsklasser til gode, hvori opsparingsmulighederne findes.

Når nu den højtærede finansminister i sin artikel i Dagens Nyheder for den 1. februar udtaler betænkeligheder ved at

[Thorkil Kristensen.]

stimulere forbruget i øjeblikket, fordi produktionskapaciteten er så stærkt udnyttet, at det dels kan fremkalde en større import, dels kan fremkalde omkostningsstigninger derved, at det presser løn- og avance-niveauet i vejret, kan jeg ikke se nogen begrundelse for, at den samme højtærede minister nu fremsætter et forslag, hvorefter de penge, han frigiver, i overvejende grad netop vil blive sluppet løs på forbrugsfronten. Jeg forstår, at der er mange her i landet, som stiller sig det spørgsmål: når det er betænkeligt at slippe flere penge løs på forbrugsefterspørgslen i øjeblikket, hvad skal vi da gøre ved det meget betydelige overskud, der er i statsfinanserne? Det har en del af debatten i dag da også drejet sig om.

Jeg har før været inde på dette, dels da vi talte om oppositionens forslag, dels under finanslovdebatten sidste år. Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til suppler- ing heraf, bemærkninger, der har relation til det lovforslag, vi i dag taler om.

Det forekommer mig, at spørgsmålet om statens overskud passende kan deles op i to spørgsmål. Det ene er det rent aktuelle: hvad skal vi gøre i anledning af, at der formentlig bliver et ret stort rent kasseoverskud i det kommende finansår? Det andet er langtidsproblemet: skal vi blive ved med at have et betydeligt statsoverskud, således at en forholdsvis betydelig del af opsparingen foregår over statsfinanserne?

Må jeg tage det mere aktuelle spørgsmål om kasseoverskuddet først. Det er ikke rigtigt, når det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen og senere det ærede medlem hr. Niels Andersen ligesom ville antyde, at de 250 mill. kr.s skattelettelse skulle være begrundet med, at dette var kasseoverskuddet i det finansår, som nu er ved at løbe ud. Sådan er da heller ikke begrundelsen i finansministerens fremsættelse, hvori han nok taler om dette overskud for det forløbne finansår, men derefter går videre og taler om, hvad han tror overskuddet vil

blive, eller hvad det måske vil blive i det kommende finansår, og først derefter taler om, hvad han kan komme med af skattelettelser. Må jeg ikke understrege, at man kan ikke lave en økonomisk lov, hvis virkninger har tilbagevirkende kraft — det lader sig ikke gøre. Man kan ikke ved en udskrivningslov for 1960-61 påvirke det økonomiske forløb her i landet i 1959-60. Det økonomiske liv i det forløbne finansår er noget historisk; det lovforslag, vi nu behandler, har med den kommende tid at gøre.

Den højtærede finansminister har i den artikel, jeg omtalte, og som jeg beder om tilladelse til et kort citat fra, diskuteret, hvad man kan gøre ved dette overskud, uden at det volder økonomiske forstyrrelser. Han udtaler betænkeligheder ved at stimulere forbruget over en skattelettelse eller over forøgede statsudgifter af forskellig art. Han diskuterer forskellige muligheder og konkluderer i, at det fornuftigste vil være at anvende overskuddet til afdrag på statsgælden. Citatet er altså fra Dagens Nyheder den 1. februar 1960 og lyder således:

„Alt i alt synes det at være den fremgangsmåde, som er bedst egnet, hvis man uden uønskede bivirkninger af den ene eller den anden art vil mindske kasseoverskuddet på statsbudgettet.“

Jeg er enig med den højtærede finansminister i denne betragtning. Men den måtte have ført til, at man ikke havde foreslået en sådan forholdsvis betydelig nedsættelse af skatterne, særlig i de indkomstklasser, hvor man ved, at hovedparten går til forbrug.

Nu tror jeg ikke, at det ville være fornuftigt i forbindelse med udskrivningsloven samtidig at bestemme, at så og så mange hundrede millioner kroner skal anvendes til afbetaling af de og de statslån. Det ville være ufornuftigt af to grunde. For det første er der ingen af os, der ved, hvor stort kasseoverskuddet bliver. Vi har hørt af det ærede medlem hr. Poul Møller, hvor

[Thorvil Kristensen.]

usikre skønnene har vist sig at være i de sidste år, og det er meget vanskeligt at bedømme for det kommende år; men jeg tror navnlig ikke, man skal gøre det af en anden grund, nemlig den, at vi ved jo ikke, hvordan det økonomiske liv her i landet vil forme sig i det kommende år. Skulle det vise sig, at der kommer en betydelig valutatilbagegang, således at man kan risikere en måske ikke helt ringe kreditstramning til skade for investeringerne, så er der grund til at lette situationen. Skulle det derimod vise sig, at der ikke kommer en valutatilbagegang af større omfang, er der mindre grund til det, og så vil det være mere betænkeligt at slippe ret mange hundrede millioner kroner løs, fordi man så kan få den anspændte beskæftigelsessituation, som man netop skal undgå.

Derfor mener jeg stadig, hvad jeg sagde i december under finanslovdebatten, at det mest fornuftige ville være, at man i det omfang, der bliver kasseoverskud — stort eller lille, som det nu måtte vise sig — anvender det til afdrag på statens gæld i nationalbanken og så siger til nationalbanken: nu henstiller vi, at I efter behov og efter en vurdering af den økonomiske situation her i landet støtter obligationsmarkedet. Det ville være i forlængelse af de pengepolitiske traditioner, vi har haft igennem mange år, og det ville være den fornuftige anvendelse af et eventuelt kasseoverskud.

Så kommer jeg til det andet spørgsmål, vedrørende overskuddet, og her er det jo rigtigt, at det er betænkeligt over en længere tid at have et stort overskud på statsfinanserne. Jeg hører til dem, der er betænkelig ved, at en betydelig del af opsparingen skal være offentlig opsparing, bl. a. fordi jeg ved, at det indebærer en fristelse for det høje folketing og for dem, der har regeringsmagten. Derfor tror jeg, det rigtige ville være — som jeg før har sagt — at tilrettelægge en gradvis nedbringelse af den store offentlige opsparing, og det må betyde, at når man kommer med skattelettelse, bør man samtidig fremsætte besparelsesforslag — for mig gerne af et noget mindre omfang end skattelettelserne — således at der sker en vis nedbringelse af det store overskud,

men alligevel sådan, at balancen nogenlunde bevares.

Vi kan tale en gradvis frigørelse af købekraft, fordi produktionskapaciteten efterhånden stiger. Pengerigeligheden steg så stærkt under valutafremgangen, at kapaciteten ikke kunne følge med. Derfor går det ikke an på én gang at slippe mange penge løs, men kapaciteten vokser jo efterhånden, og en gradvis udvikling, der over nogle år formindskede det store overskud eller i alt fald gjorde, at det ikke blev det normale, kunne vi forsvare. Derfor ville det efter min mening have været rigtigt at fremsætte et skattelettelsesforslag, hvis man samtidig stillede besparelsesforslag, der dækkede i alt fald hovedparten af beløbet.

I stedet for har den høje regering i den sidste tid fremsat forskellige forslag om større udgifter også på områder, hvor jeg i alt fald ikke kan se den økonomiske begrundelse. Jeg tænker f. eks. på sygekasse-lovforslaget, hvor man nu i realiteten foreslår statstilskud til indkomstklasser, som ikke har det behov, ved at man vil ophæve fortsættelseskasserne. Jeg tænker på lovforslaget om ændringer i arbejdsløshedsloven, hvor jeg meget beklager at man ikke har benyttet lejligheden til at foretage en virkelig konstruktiv ændring af denne lov, sådan at der blev et større incitament til at søge beskæftigelse. Det er jo ofte erkendt, bl. a. af arbejdsmarkedskommissionen, at den nuværende arbejdsløshedslov har en hæmmende virkning på arbejdskraftens bevægelighed, fordi der ikke er det fornødne incitament til at søge arbejde. Hvis man her havde foretaget en ændring, kunne man ikke blot have sparet visse penge, men så kunne man også have gjort det lettere at få den arbejdskraft, vi har i dag, udnyttet ved, at incitamentet til at søge arbejde i stedet for understøttelse blev større. Derved kunne man have opnået, at beskæftigelsessituationen blev afspændt, samtidig med at man sparede visse penge for statskassen, og så havde der været en reel begrundelse for en skattelettelse.

Finansministeren (Kampmann): Det er med nogen ængstelse og lidt brødbetyngt, jeg i dag går op på talerstolen. Jeg har jo hørt af det ærede medlem hr. Foged, at jeg

[Finansministeren.]

i hele min tid som finansminister nærmest har plaget livet af folk, at de har måttet betale så store skatter, at de næsten ikke har kunnet eksistere. Det ærede medlem håbede dog, at jeg havde en sådan jordforbindelse og et sådant kendskab til livet her i Danmark, at jeg vidste, det stod meget dårligt til, at staten plyndrede skatteyderne, og at det næsten ikke var til at holde ud at være her. Hvis det er en sådan jordforbindelse og den slags erfaringer, det ærede medlem har, må jeg erkende, at i de kredse færdes jeg ikke så meget; men jeg færdes i nogle kredse, hvor skattebyrden er tung, og i kredse, hvor nogle af de ting, som man fra venstre og konservativ side kalder besparelser, også ville være en tung byrde at bære.

Det ærede medlem hr. Poul Møller gav udtryk for, at jeg næsten altid har taget fejl. Jeg kan hertil næsten kun svare, at det bedste, jeg kan gøre, er det, jeg allerede har gjort: at meddele, at man nu får en ny finansminister. Vi må så se, om han er bedre. Om jeg kan fremskaffe en finansminister, der ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller mener, at forskellen mellem penge- og finanspolitik bare er en finesse, en slags Storm P.-maskine — en mand, der har en sådan indsigt i økonomien, at han kan sige, at det ikke er nødvendigt at læse jævne bøger om den slags ting — er jeg ikke ganske sikker på.

Jeg må sige, at jeg blev meget overrasket over det ærede medlem hr. Poul Møllers økonomiske udtalelser i dag. Det gjaldt ikke i samme omfang de andre udtalelser, der faldt fra talerstolen. Det karakteristiske både for det ærede medlem hr. Foged og for det ærede medlem hr. Poul Møller var, at hele den argumentation, de førte frem, var uden jordforbindelse med de økonomiske forhold her i landet. Der var ikke tale om, at man på nogen måde drøftede og tog hensyn til, hvordan produktion og beskæftigelse artede sig.

Når man hører det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, som jeg går ud fra vel nogle gange har haft ordet i venstres folketingsgruppe, kan man undre sig over, at det har gjort så lidt indtryk på det ærede medlem hr. Foged. Jeg håber, at hele salen og tilhørerne i dag er blevet klar over, at

det foreliggende lovforslag altså kan kritiseres fra begge sider.

Der er nogle, som mener, at den her foreslåede skattnedsættelse er alt for lille — tværtom ville det både landets økonomi bedst, hvis den blev betydeligt større; det ville sætte borgerne i stand til at producere mere og til at forbruge mere, og det er den vej, vi skal gå. Der er andre, der, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, mener, at regeringen nu er, om jeg så må sige, ude på glidebanen, og man mærkede ligefrem på det ærede medlem hr. Foged, at det ærede medlem øjensynlig var glad for, at der her meldte sig et slags begyndende alibi. Det ligesom trøstede det ærede medlem, at det ikke var en så uansvarlig økonomisk gerning, han havde været med til, som det tidligere var blevet sagt. Jeg forstår, at det trods alt har generet det ærede medlem og hans parti, og også det ærede medlem hr. Poul Møller, at der var talt om uansvarlige forslag. Nu må vi så prøve at gøre ret og skel og få fastlagt nogle af de tal og den økonomiske betragtning, der ligger bag forslaget.

Jeg synes, at flere af de ærede medlemmer, desværre også det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, gennem deres taler ikke helt gav udtryk for at være klar over, hvorledes det stiller sig i øjeblikket med statsfinanserne. Jeg må med det samme sige, at man måske kan bebrejde mig og regeringen — det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på det — at den økonomiske oversigt ikke foreligger; men i det udvalg, der bliver nedsat, skal i hvert fald enhver oplysning vedrørende statsfinansernes stilling blive fremlagt. Men jeg vil gentage: det er slet ikke det, der er det afgørende for stillingtagen til, hvordan statsfinanserne skal tilrettelægges. Det, der er afgørende herfor, er de økonomiske forhold her i landet, og dem behøver man i og for sig ikke at have nogen økonomisk årsversigt for at være klar over.

Både det ærede medlem hr. Poul Møller og det ærede medlem hr. Foged var inde på, at den skattelettelse på 250 mill. kr., som man havde foreslået sidste år — det blev jo ikke til noget, det blev vist et halvt hundrede mill. kr. — havde vist sig berettiget; nu da året var gået, havde man et

[Finansministeren.]

kasseoverskud, der netop stort set svarede til det, og var man gået den foreslåede vej, havde dette kasseoverskud ikke været til stede. Her har man et klart og åbent udtryk for, at de to ærede medlemmer sidder og betragter statsbogholderiet og mener derigennem at kunne føre økonomisk politik her i landet, og endvidere et klart og åbent udtryk for, at de ærede medlemmer slet ikke er opmærksom på, at ét er vurderingen af den økonomiske situation for et år siden, noget andet situationen i dag, og hvordan den vil blive fremover. Har forholdene været således her i landet, at det havde været rimeligt i det år, der er gået, at have givet en større skattenedsættelse end den, der blev givet? Er det ikke således, at alle har været ganske godt tilfreds med de økonomiske fremskridt, der har været herhjemme, med den stigning, der har været i produktionen, og med den stigning, der har været i forbruget? Var der ikke visse tidspunkter i sommerens løb, da yderligere stimulering af den økonomiske aktivitet nok kunne have voldt nogen bekymring? Hvis det er rigtigt, er de herrers påstand om, at man for et år siden burde have fulgt oppositionen, ikke korrekt.

Og så kommer vi til det spørgsmål, om det da i dagens situation med henblik på fremtiden vil være rigtigt at gå til det, der nu er kaldt en skattenedsættelse, om vi er gået for kort eller for langt. Må jeg her slå fast — og det er til det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, jeg vil gøre denne bemærkning — at når dette lovforslag opfattes på den måde, at inddragningen af penge, altså kasseoverskuddet, skulle blive mindre for det kommende år, så er det ikke korrekt. Jeg mener heller ikke, der er givet udtryk herfor. Det, der er sagt ved fremsættelsen, er jo, at indkomstskatten vil give en provenustigning på ca. 400 mill. kr., og når vi så foretager den afbødning, som her er foreslået, vil provenustigningen vel kun blive omkring 150 mill. kr. Men det er kun noget, der rent selvstændigt vedrører skønnet over indkomstskattens provenu.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er helt enig med mig i, at det, der er afgørende i forbindelse med den økonomiske situation, er, hvor stort kasseoverskuddet

bliver for det kommende år, og her spiller jo både provenuet af hele den indirekte beskatning og så udgiftssiden ind; det skal jeg vende tilbage til om lidt. Det, jeg her vil slå fast, er, at selv med den nedsættelse, der fremgår af dette lovforslag, vil kasseoverskuddet i det kommende år, hvis økonomien udvikler sig, som også det ærede medlem hr. Poul Møller i øvrigt forudsatte, med høj aktivitet o. s. v., blive større end i det år, der er gået. Det vil sige, at den kontraktive virkning for statsfinanserne også bliver større i det kommende år end i det foregående år. Det, der kan være det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og mig imellem, er, om den kontraktion, der skulle ske over statsfinanserne, skulle være endnu større. Men der er dog en afgørende forskel imellem det synspunkt, som både det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og jeg hævder, og så oppositionens synspunkt, idet oppositionen sigter på, at der intet kasseoverskud skal være for det kommende år, måske endog et negativt kasseoverskud. Jeg synes nok, man må sige, at det er en yderligere dokumentation af, at man ikke ser på den økonomiske udvikling, når man taler om skatter og statsfinansier inden for partierne venstre og det konservative folkeparti.

Må jeg sige et par ord om det statsfinansielle. Der er talt en del om besparelser, og det fremstilles efterhånden næsten sådan, at det kun er oppositionen, der vil besparelser. Det er rigtigt, at oppositionen her i tinget har fremsat forslag, der kan udlægges sådan, at hvis de bliver gennemført, vil indtægterne stige på en anden måde end hidtil inden for statsregnskabet. Når man skal betale mere for at benytte bibliotekerne, for kursus på aften-skoler og i husleje o. s. v., ja, så kan det godt kaldes besparelser, men det reelle, virkningen ude blandt borgerne, er simpelt hen, at de skal afholde en større udgift. Det hedder ikke skat, det hedder noget andet.

I øvrigt ved jeg ikke, hvorfor man fra oppositionens side stadig taler om, at der kommer lovforslag, at der vil komme flere lovforslag, uden at der endnu er foretaget nogen opsummering af disse forslags finansielle omfang. De fleste af de forslag, jeg har set, indeholder meget små beløb; selv om man fulgte dem, ville de kun få meget

[Finansministeren.]

ringe betydning for finanserne i det kommende år. For man er vel klar over, at selv om man fulgte f. eks. forslaget om nedlæggelse af baner, vil det være meget små beløb, der vil vise sig som besparelse det førstkommende år. Desuden anføres nu fra forskellig side, sidst af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, at regeringen modsat ikke vil have besparelser, men tværtimod kommer med udgiftskrævende lovforslag. Må jeg sige om det sidste, de udgiftskrævende lovforslag, at dem er der taget hensyn til ved opgørelsen af det kasseoverskud, jeg har nævnt. Det drejer sig alt i alt for det første år om et beløb på omkring et halv hundrede mill. kr.

Må jeg i øvrigt sige et par ord om vore forslag til ændring i arbejdsløshedslovene, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen var inde på. Nu skal de drøftes en af de kommende dage, så kan vi jo komme nærmere ind på de problemer. Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde her fra talerstolen, at disse lovforslag intet konstruktivt indeholdt. Jeg kan ikke tro, at det ærede medlem egentlig har studeret de to lovforslag, der er fremsat, for det, man tilsigter med disse lovforslag, er i virkeligheden at øge bevægeligheden i arbejdskraften ved at yde mere hjælp til rejser, ophold med to husholdninger o. s. v. Der er altså helt enighed mellem det ærede medlem og regeringen om at fremme dette. Der er den forskel, at det ærede medlem øjensynlig vil fremme bevægeligheden på en anden måde, som jeg ikke blev helt klar over.

Hvad angår besparelser, gør jeg opmærksom på, at der fra regeringens side er fremsat forskellige besparende forslag, som også er gennemført, men som måske ikke indeholder så store beløb; det drejer sig om reelle besparelser gennem rationalisering af administrationen, og der kommer flere sådanne. Herudover vil jeg gøre opmærksom på, at den økonomiske politik, der er ført, har medført en besparelse vedrørende arbejdsløshedsunderstøttelsen, der vil grænse til 80 mill. kr. for staten om året, en besparelse, som er noget af det mest positive og produktive, man kan tænke sig.

Hvad statsfinanserne angår, har man rejst det spørgsmål, hvad man skal gøre med kasseoverskuddet, altså det, der bliver

tilbage; det var jo særlig det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, der tog denne drøftelse op. Når jeg gør enkelte kommentarer hertil, er det ikke, fordi jeg er stærkt uenig med det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen; det er mere, fordi drøftelsen her yderligere kan belyse det, som hr. Poul Møller fandt for godt at kalde en finesse. Med hensyn til afdrag på gælden ligger det jo sådan: hvis ikke man gør noget, sker der simpelt hen dette, at statens mellemværende med nationalbanken går ned. Det fornuftige er, at vi ser tiden an og ser, om overskuddet kommer, således at pengene fremkommer i nationalbanken — modsat det, der er foreslået fra oppositionens side: straks at vedtage, at beløbet skal uddeles til borgerne, før man har et sikkert skøn over, om det kommer ind.

Det er let nok i dag at stå og sige, at der skønnes tit fejl, og hævde: finansministeren siger nu, at der er udsigt til, at der kommer de og de indtægter. Men det hele forudsætter jo, at den økonomiske udvikling forløber, som man har forudsat ved opstillingen. Skulle det ikke ske, vil jeg se, hvor den finansminister er henne, der havde sagt, at der kom et overskud — ikke alene havde sagt, at det kom sikkert, men også havde forpligtet sig til at tilbagebetale det til borgerne. Var det sket, så havde man manglet penge i vor økonomiske politik. Derfor tror jeg også, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen vil være enig i det oplæg, der her er foretaget, selv om det ærede medlem kunne have ønsket, der var udsigt til noget større kasseoverskud. Det er korrekt, at pengene går ind i nationalbanken, og der er den yderligere fordel derved, at viser pengene sig så virkelig, så kan vi, efterhånden som vi ser, hvordan den økonomiske udvikling skrider frem, og hvordan valutasituationen arter sig, her i tinget tage stilling til, om det er nødvendigt at fortsætte eller opretholde kreditstramningen, eller om der skal finde en likviditetsforbedring sted, og her er jo mange muligheder. Dette må regeringen efter mit skøn træffe den endelig afgørelse om i forbindelse med, at man hører nationalbanken. Jeg vil også tro, at det er nationalbanken, der skal føre en del af de ting, der kan komme på tale, ud i livet. Der er mange måder at gøre det på; man kan købe obligationer. Jeg gør opmærksom på,

[Finansministeren.]

at der findes andre former, bl. a. belåning af obligationer fra nationalbanken. Det er en af de former, der kan komme på tale.

Så skal jeg gøre nogle enkelte bemærkninger til de udtalelser, der er fremsat om det foreliggende lovforslag.

Man har fra mange sider drøftet den fordeling af nedsættelserne, der finder sted; jeg gør opmærksom på, at det er nedsættelser for uforandrede indtægter, for der er det karakteristiske ved det hele, at man erkender, at så langt de fleste skatteydere formentlig har stigende indtægter. Vi ser jo indberetninger rundt omkring fra ligningerne, der tyder på stigninger op til en halv snes procent. For disse skatteydere, der ikke får nedsættelser, vil den stigning i skatten, der ellers ville finde sted, blive noget afbødet gennem dette forslag i øvrigt sammenholdt med 30 pct. nedslagsreglen. Ser vi på de indtægter, der er uforandrede, så er der nogle, der mener — det var det ærede medlem hr. Alfred Jensen, og jeg tror også det ærede medlem hr. Aksel Larsen — at de nederste indtægter skulle have noget mere, og andre har ment, at man ikke er gået højt nok op. Det ærede medlem hr. Foged mente, man var standset ved en snes tusinde kroner, og det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde det ikke direkte, men nævnte forholdet mellem forbrugsvirkning og opsparingsvirkning, alt efter som hvor man satte ind. Må jeg her gøre opmærksom på, at ét er, hvordan resultatet skal blive af skalaen, et andet er, hvordan man ønsker skalaen skal se ud. Her spiller problemet om at indføre proportionalsskat for så lange indkomstintervaller som muligt en afgørende rolle. Jeg kan f. eks. nævne, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at der var ikke rigtig fremført nogle argumenter for, at bundgrænsen skulle hæves op over 5 000 kr., helt op til 5 500 kr. Jeg kan sige til det ærede medlem, at en af grundene til, at den er ført op, er, at derigennem opnås ligning for indtægter fra 5 500 kr. op til 12 000 kr. med den uforandrede procent på 24.

Hvis vi ville have bundgrænsen længere ned, måtte enten denne procent sættes ned, eller også måtte man indføre et nyt trin mellem 6 000 kr. og 12 000 kr., og så ville

man være tilbage til ikke at have nogen proportionalsskat. Der er altså en ganske god motivering for at gøre det. På den anden side gør det, at man har fastholdt de 24 pct., at indtægter omkring 8 000-10 000-12 000 kr. ikke får så store skattenedsættelser, som man måske kunne have ønsket. Det skal man også se i sammenhæng med, hvad der er sket i tidligere år.

Det er rigtigt, at en meget væsentlig del af skattenedsættelserne, særlig målt i absolutte beløb, knap så meget procentvis, kommer på indtægter fra 15 000-16 000 kr. op til — ikke som det ærede medlem hr. Foged sagde 20 000 kr. — men op til 30 000 kr., og da der fra så mange sider er talt om, at det er mellemindtægterne, der er særlig hårdt ramt her i landet, ved jeg ikke, hvorfor egentlig regeringspartierne skal bebrejdes, at det er her, man har sat ind denne gang og endda i forhold til det samlede beløb, der bliver til rådighed, med ret betydelige skattenedsættelser og ikke alene betydelige skattenedsættelser, men også en betydelig nedsættelse af merindtægtsbeskattningen. Når man samtidig tager i betragtning, at her i denne gruppe findes en lang række af de sambeskattede ægtepar, tror jeg i og for sig, det er en ganske god afvejning, der er foretaget.

I øvrigt vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, og det gælder også det ærede medlem hr. Poul Møller, at ser man på det, der er foreslået for de mindste indtægter på 5 000-6 000 kr. — det gælder især lig grad for „andre skatteydere“ — så er disse nedsættelser, til trods for at det er meget mindre beløb, man har haft til rådighed, enten af samme størrelse eller større i regeringsforslaget end det, man har tænkt sig inden for oppositionen ved fremsættelsen af forslaget til folketingsbeslutning.

Hvad angår formueskatten, blev hævnningen af grænsen fra 50 000 kr. til 60 000 kr. jo kritiseret af det ærede medlem hr. Foged bl. a. under henvisning til, at der skabtes papirværdier ved den nye vurdering. Nu ved jeg ikke, om det er givet, at det bare er papirformue. Hvis det ærede medlem sælger sin ejendom, tror jeg, han vil være glad for, at den betaling, han får, ikke er rent papir. Dertil kommer det rent reelle,

[Finansministeren.]

at ændringerne af vurderingerne først får virkning for formueansættelsen næste 1. januar, og derfor må man se på det til den tid.

Flere af de ærede medlemmer, også det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen, har nævnt problemet om børnetilskuddene og om det hensigtsmæssige i at indregne alle hidtidige regler om børnetilskud i udskrivningsloven. Jeg har også haft mine betænkeligheder herved, men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det for mit vedkommende ikke på nogen måde må tages som udtryk for en ændret stilling til systemet børnetilskud. Det har været en rent praktisk forholdsregel at samle det hele i ét lovforslag. Dette har også været motiveringen for at indregne nedslaget for merindkomsten. Det ærede medlem hr. Poul Møller spurgte, om dette indebar noget om, at man ikke ville forlænge denne lovgivning. Dertil kan jeg sige, at det må ganske afhænge af, hvordan skattelovgivningen skal se ud i årene, der kommer. Jeg kunne vende spørgsmålet om og sige til det ærede medlem: hvad angår det forslag til folketingsbeslutning, der har været fremsat her i tinget fra oppositionens side, og som har været drøftet her i tinget, har så ingen i oppositionen på noget tidspunkt tænkt, at det skulle være gældende for det kommende skatteår, for man har nærmest fremstillet det, som om det skulle have virkning for skatteyderne i det kommende skatteår?

Har oppositionen tænkt sig, at der skulle foreligge nogen som helst teknisk mulighed herfor? Hvis det ærede medlem hr. Poul Møller har tænkt sig dette, hvad har det ærede medlem så tænkt sig med merindtægtsfradraget, der jo er vedtaget som gældende for det kommende skatteår? Hvordan skulle det kombineres med det, der indeholdes i det forslag til folketingsbeslutning, man fra partierne venstre og det konservative folkeparti har fremsat? Det, der må blive konklusionen heraf, er vel, at både oppositionen og regeringspartierne er bedst tjent med, at forholdene på dette punkt står åbne, således at man år for år kan tage stilling til, om man skal have nedslag på merindtægten, og dette må igen afhænge af, hvordan vort skattesystem i øvrigt ser ud.

Bortset fra disse lidt store, lidt hårde ord

havde jeg egentlig fornemmelsen af, at man fra oppositionspartiernes side gerne ville føre en forhandling i det udvalg, der nu skal nedsættes vedrørende dette forslag. Jeg kan fra regeringens side tilsige forhandlingsvilje; hvad angår den økonomiske motivering for skattnedsættelse, som altså består i, at denne ikke må være så stor, at kasseoverskuddet forringes for det kommende år — jeg mener stadig, at den økonomiske situation tilsiger, at kasseoverskuddet skal være større for det kommende år — er det ikke let at vise forhandlingsvilje, men med hensyn til forslaget i øvrigt, med hensyn til skalaen og lignende, er det givet, at vi nu som tidligere må tale om tingene. Det har jo før ligget hårdt her i tinget, og alligevel er det lykkedes at gennemføre en udskrivningslov i fordragelighed, så jeg kan i og for sig ikke se, at mulighederne herfor ikke også skulle være til stede i år.

Hans R. Knudsen: Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for hans udtalelser om børnetilskuddene og om reglerne for lettelse i beskatningen af merindtægt. Jeg er fuldt ud enig i, at det er to ordninger, der under de nuværende forhold hører sammen med beskatningsreglerne, og derfor bør være med i dette lovforslag. Jeg forstår også, at vi er enige om, at den dag, man har skat ved kilden, bør man ikke have en så indviklet skala, at der dér tages hensyn til børnetallet; men det problem må klares gennem en særlig børnetilskudslov.

Jeg har en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Poul Møller. Det ærede medlem udtalte et par gange sin ængstelse for, at de socialdemokratiske udvalgsformænd nu skulle sætte sig på oppositionspartiernes spareforslag. Jeg kan forsikre det ærede medlem om, at han ikke behøver at nære nogen som helst ængstelse i den henseende. Jeg har derimod en fornemmelse af, at man fra oppositionspartiernes side ligesom tabte lidt af interessen for de forslag, de selv havde fremsat, når først de var henvist til udvalgsbehandling. Jeg forsikrer det ærede medlem og de to partier om, at de spareforslag, der er fremsat, nok skal få en grundig og også en omgående udvalgsbehandling, og vi skal nok fra vor side, også fra de socialdemokratiske for-

[Hans R. Knudsen.]

mænds side, sørge for, at udvalgsarbejdet kommer til at foregå i et tempo, som oppositionspartierne kan svare til. Der er ikke grund til nogen som helst bekymring i så henseende.

Det ærede medlem hr. Foged brugte det udtryk, at jeg havde leftet med et skattefrit fradrag på 6 000 kr. for det kommende år. Jeg ved ikke, hvordan jeg skulle have båret mig ad med at lefle eller vifte med et sådant på 6 000 kr. for det kommende skatteår; jeg tror, det ærede medlem enten skulle have hørt noget bedre efter eller også læst Folketingstidende lidt mere omhyggeligt. Når jeg har talt om et beløb på 6 000 kr., var det i forbindelse med oppositionens skattelettelsesforslag, og jeg sagde udtrykkelig dengang, at når man mente at have så mange millioner kroner til rådighed, ville jeg finde det mere rigtigt, om man var kommet op på de 6 000 kr., som jeg også i dag mener er et rimeligt bundbeløb. Hvis man havde mulighed for at lave en skattereform som den, oppositionen mente at have penge til, burde man efter min mening være gået op til de 6 000 kr., som giver lettelser både til de små og til de mellemste indkomster; og så tilføjede jeg vist endda, at man også burde have ført den proportionale beskatning helt op til, jeg ved ikke, om jeg sagde 16 000, 17 000 eller 18 000 kr. eller deromkring. Jeg tror nemlig, vi skal den vej, og jeg er glad for, at den højtærede finansminister med de midler, man i år har til rådighed, kunne forhøje bundgrænsen fra 4 500 kr. til 5 500 kr. Den dag kommer vel, da vi kan komme til at pille lidt ved den skattefradragregel, vi har, og så er jeg ikke i tvivl om, at vi skal op på omkring 6 000 kr.

Jeg forstod det ærede medlem hr. Foged således, at han ikke ville bestride, at for de indtægter, jeg nævnte — dem på 15 000 kr. — forholdt det sig således, at merindtægten blev hårdere beskattet ved oppositionens skatteforslag end ved det foreliggende forslag. Jeg talte ikke i den forbindelse om den skattelettelse, oppositionen kunne give de forskellige indkomster i dag. Der er vel ingen, der er i tvivl om, at når man kommer med skattelettelsesforslag, hvortil man mener at kunne bruge 660 mill. kr. eller 475 mill. kr., kan man selvfølgelig

give betragtelige skattelettelser, men det, jeg har ønsket at pege på, er, at i så fald burde man finde frem til et forslag, der ikke så urimelig hårdt straffede de indkomststigninger, vi ellers alle har været enige om skulle beskattes noget lempeligere, end det tidligere har været tilfældet.

Foged: Om finansministerens indledning vil jeg sige, at de ironiske bemærkninger, som efterhånden er kommet fra den højtærede finansminister, åbenbart er ved at blive en vane, der medfører, at en almindelig saglig debat næsten mister interessen. Jeg vil bede den højtærede finansminister om ikke at føre almindelig vælgermødetale ind i folketinget. Det er ved at blive, som om det var 5 eller 6 mand i en valgkamp, hvor man bogstavelig talt venter, at der skal være uro om tingene. Jeg anser det for stridende mod folketingets værdighed, at den slags skal placeres i folketinget.

Jeg vil gerne samtidig sige, at vi ikke har sagt om vort skattelettelsesforslag i fjor, at det skulle gennemføres på daværende tidspunkt. Der stod udtrykkelig i forslaget, at det skulle gennemføres pr. 1. april 1960. Det er den højtærede finansminister også vidende om; det var altså ikke noget, der dengang skulle igennem. Det skulle igennem på nuværende tidspunkt, på samme tidspunkt, som den højtærede finansminister nu søger at gennemføre et skattelettelsesforslag på 250 mill. kr. Forslagene harmonerer sådan set fuldstændig med hinanden.

Med hensyn til ejendomsskyldvurderingen har jeg udtalt, at der blev tale om en vis form for papirformue på den måde. Det gør der jo. Jeg fik det svar, at hvis man solgte ejendommen, skulle man nok få konstateret stigningen. Men man kan ikke leve af at sælge sit erhverv; man kan leve af at være i sit erhverv, og når det ikke giver den fornødne afkastning, vil det heller ikke være muligt at pålægge en større beskatning, og det er sådan set det primære i den sag. Det giver ikke større afkastning, fordi der kommer en ny ejendomsskyldvurdering, og det er derfor, jeg ønsker, at denne ejendomsskyldvurdering ikke skal afstedkomme en højere ejendomsbeskatning.

Med hensyn til det, som det ærede medlem Hans R. Knudsen nu til sidst sagde

[Foged.]

om skattestigningerne på merindkomster i vort forslag, vil jeg stadig henholde mig til, at det er de konkrete ydelser, de enkelte familier er interesseret i. Når de har en indkomst på 15 000 kr. eller 16 000 kr., spørger de: hvad bliver mit skattetilsvær? Det skal nok være de konkrete tal, de interesserer sig mest for.

Poul Møller: Den højtærede finansminister sagde, at både han og vi kunne glæde os til, at vi nu fik en ny finansminister. Det gør vi jo; vi glæder os i hvert fald til at se, hvem det bliver. Forhåbentlig er det et ubeskrevet blad, som kan starte med jomfruelig uskyld. Så må vi senere bedømme hans handlinger.

Med hensyn til de jævne bøger, den højtærede finansminister vil have mig til at læse, vil jeg gerne sige, at jeg bryder mig slet ikke om at læse jævne bøger — ikke jævne, men gode bøger — og derfor har jeg hidtil undgået den bog, som den højtærede finansminister har anvist mig.

Jeg tror, vi skal lade ligge, hvem af os der har jordforbindelse. Når man tænker på regeringen i almindelighed, tror jeg, vi skal lade det ligge, men især når jeg tænker på den højtærede boligministers administration af boligpolitikken og tænker på det byggestop, vi fik forleden dag. Men lad nu det ligge med denne jordforbindelse. Vi finder nok ud af senere, hvem der har den bedste forbindelse med jorden.

Hvad angår den økonomiske årsoversigt, forstår jeg på den højtærede finansministers svar, at han selv synes, det er forkert, at vi ikke har den til udskrivningslovsfor-slaget behandling, og så er vi altså enige; men den højtærede finansminister vil sikkert give mig ret i, at han har haft mere indflydelse på, om vi kunne have fået den til behandlingen, end vi andre i oppositionen har haft. Det er derfor noget, vi må beklage.

Nu siger så den højtærede finansminister: ja men det er de økonomiske forhold, der

må være afgørende for skattens fastsættelse, ikke den statsfinansielle stilling. Jeg har læst mange af de økonomiske årsoversigter — det er noget, jeg vil kalde for gode bøger — og jeg har læst meget i dem, som ikke alene vedrører statsfinanserne, men også vurderinger, f. eks. af betalingsbalanceudviklingen, hvilke forventninger man har med hensyn til import og eksport, hvilke forventninger man har med hensyn til beskæftigelsen i samfundet, hvilken vurdering af de samfundsøkonomiske forhold, regeringen må lægge til grund; og det må da være rigtigt at gøre disse forudsætninger kendt for tinget, inden man skal vedtage en skattelovgivning, motiveret med sådanne samfundsøkonomiske omstændigheder, for det er dem, siger den højtærede finansminister, det er samfundsøkonomien, der skal være afgørende. Vi kan for så vidt tiltræde, at vi skal skele til de samfundsøkonomiske forhold ved fastsættelsen af beskatningen, men så burde det da også være sådan, at denne årsoversigts digre kapitler om alt det, der ikke direkte vedrører statsfinanserne, men den internationale konjunkturudvikling og den interne danske beskæftigelsesudvikling og valutaudviklingen, blev kendt for folketinget.

Den højtærede finansminister hævdede — det har det ærede medlem hr. Foged jo rigtigt svaret på — at der ikke var penge til vort forslag i fjor, men vort forslag tog jo netop sigte på at nedsætte skatterne med et beløb, som den højtærede finansminister foreslår for det år, der begynder den 1. april 1960. Det var det, den højtærede finansminister sagde til os, og som jeg citerede, og beder om tilladelse til at citere igen:

„Det overskud, vi har i øjeblikket på statsfinanserne, er mindre end året før, og det overskud, vi forventer at få om et år, vil formentlig blive noget mindre end det, vi kan regne med i indeværende år.“

Det viste sig at være galt. Den skrivelse, vi fik om, at der ikke var den besparelse på boligudlån i finansåret 1960-61, som vi

[Poul Møller.]

havde hævdet, kunne jeg altså i dag kvittere for. Det var bare kedeligt, at den højtærede finansminister var så kategorisk i sine udtalelser, at han sagde til os, at det var uholdbart, hvad vi foreslog, og vi måtte vide, at staten havde påtaget sig disse forpligtelser.

Med hensyn til spørgsmålet om oppositionens politik, om den kontraktive virkning over statsfinanserne, som den højtærede finansminister var inde på, vil jeg gerne sige, at det, vi indstiller os på, er ikke, således som den højtærede finansminister antydede, at berøve staten dens overskud for det kommende finansår.

I sin fremsættelsestale erklærede den højtærede finansminister jo, at man kunne vente, at de direkte skatter ville stige med 350-400 mill. kr. ved uændret beskatning. Hertil kommer formentlig en stigning i toldindtægter og forbrugsafgifter. Jeg tror, at når vi får den økonomiske årsoversigt, vil det vise sig, at også regeringen regner med en stigning på denne post. Den kan vurderes forskelligt, nogle kan vurdere den til 200 mill. kr., andre til 300 mill. kr., nogle helt op til den meget store stigning, vi har haft i indeværende finansår. At der vil komme en stigning i toldindtægterne, derom er jeg overbevist, og at forbrugsafgifterne også vil vise nogen stigning, derom tror jeg også man kan være overbevist. Det vil sige, at til de 350-400 mill. kr. skal lægges et beløb, som formentlig ikke vil være under 200 mill. kr., så er vi oppe på 550-600 mill. kr. i forventet overskudsstigning, hvis vi har uændret udskrivningslov i det kommende år. Vort skatteforslag er kombineret med besparelser, hvis samlede beløb man kan vurdere forskelligt, men da skatteforslaget går op til 660 mill. kr. og der alene på indkomst- og formueskatten til staten er en øget indtægt på 350-400 mill. kr. og øgede forbrugsafgifter og toldindtægter plus besparelser, så tror jeg ikke, man kan bestride, at vi ved gennemførelse af en skattereform, som kommer til at koste 660 mill. kr. for det første finansår, vil have dækning i det overskud, der ellers ville være steget med et tilsvarende beløb. Så kan man diskutere, om det er nok eller det er for meget, men jeg har gerne villet gøre denne bemærkning.

Den højtærede finansminister hævdede, at det var et resultat af regeringens økonomiske politik, at vi nu havde besparelser på arbejdsløshedsunderstøttelsen. Skal vi ikke sige, at det er et resultat af den gode konjunktur, Vesteuropa har oplevet gennem de sidste 3 år? Der er dog ingen, der tror på, at det er et resultat af regeringens politik, at vi har haft den meget store beskæftigelse, vi havde i 1959, medmindre man tænker specielt på byggesektoren, hvor man fik sat for meget arbejde i gang og nu har måttet gennemføre et byggestop for denne del af regeringens beskæftigelsespolitik. Men det får vi vel lejlighed til at drøfte senere.

Så var der spørgsmålet om overskuddet. Her brugte finansministeren en vending, som jeg ikke kan lide vi skal bruge her i tinget, idet han sagde: vi vil straks give dette overskud til borgerne, udlevere det til borgerne. Men overskuddet er jo ikke noget, vi udleverer til borgerne, overskuddet er i virkeligheden noget, man tager fra borgerne, og spørgsmålet er, om man skal tage disse penge fra borgerne. I denne forbindelse er det et spørgsmål, om man skal tage sådanne penge fra borgerne og bruge dem til ekstraordinær afbetaling på statsgælden. Man kommer dog ikke uden om, at man skaber problemer for mange af de mennesker, som man berøver disse midler, som man tager disse midler fra ved en forhøjelse af beskatningen. Det kan dog ikke undgås, at man herigennem skaber problemer ved at anvende pengene ikke til bevilgede statsudgifter, men til en hurtigere tilbagebetaling af gæld, som staten har pådraget sig til andre formål. Det må dog være et synspunkt, som må anerkendes ud fra vore betragtninger og vore principper, at vi vil lade være at opkræve skatter, som vi ikke mener vi skal bruge, og det er en betragtning, som jeg beder den højtærede finansminister prøve på at forstå, en betragtning, der bunder dybt i de principper, hvorefter vi ønsker at føre politik.

Jeg skal ikke komme ind på den højtærede finansministers betragtninger over hans skøn, det gjorde jeg i mit første indlæg. Den højtærede minister mente, det var bedre at skønne galt til den side, han havde gjort, end til den modsatte side, og det kan man jo altid se forskelligt på. For

[Poul Møller.]

skatteborgerne i hvert fald havde det måske været bedre, om man ikke havde skønnet så ofte og så ensidigt galt til den side, finansministeren har skønnet, for nu er de kommet af med de mange penge, nu skal de have at vide, at faktisk har de ikke krav på at få dem tilbage, og det har de vel juridisk heller ikke krav på.

Om nedslagsbeløbene for indkomststigninger siger den højtærede finansminister, at spørgsmålet står åbent. Men det, som er problemet ved en sammenligning mellem vort skattereformforslag, hvor vi ophæver nedslaget, og det forslag, der foreligger her, er, at i sidste uge sagde man til os: når I arbejder med 16 pct. og vi arbejder med 24 pct., må I huske på, at vi laver 30 pct. nedslag, og så bliver det stort set det samme for indkomststigningen — men det holder selvfølgelig ikke stik, hvor vi arbejder med 16 pct. og regeringen arbejder med 32 pct. Sandheden er jo, at hvis regeringen vil ophæve nedslagsreglen, bør borgerne dog vide i år, hvordan det går med de indkomststigninger, de nu indtjener, om de bliver beskattet fuldt ud med de 32 pct. og den fulde kommuneskat på omkring 20 pct. og folkepensionsbidrag, eller om borgerne også kan regne med for det ekstraarbejde, de i år udfører, at få et 30 pct. nedslag for statskattens vedkommende. Det var derfor, vi i sin tid — og jeg tror endda, det var på den højtærede finansministers råd — gennemførte lovgivningen på den måde, at man på det tidspunkt, man indtjente sin øgede indkomst, vidste, at man fik 30 pct. nedslag. Det er denne viden, jeg synes vi skulle se at tilvejebringe under udvalgsbehandlingen. Der kunne ikke ske noget ved, at de bestemmelser, vi har haft tidligere på dette område, overføres, således at vi får nedslagsreglen også for de indtægter, der indtjenes i år. Det må så betyde, at hvis vi gennemfører en overgang til et andet skattereformprincip, som den højtærede finansminister var inde på, må man naturligvis lave en glidende overgang, således at man ikke berøver nogle af de mennesker den fordel, de har af det nuværende nedslagsbeløb.

Jeg takker den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen, fordi han lovede mig en grundig og

omgående behandling i de udvalg, der er nedsat om vore spareforslag. Det skal også være omgående, for at det kan få nogen virkning for de skatter, vi nu skal gennemføre. Jeg takker altså og håber, at denne velvilje nu også vil vise sig i praksis.

Alfred Jensen: Jeg hørte også med interesse på finansministerens udtalelse om børnetilskuddenes placering i den almindelige udskrivningslov, og jeg er naturligvis også noget beroliget ved, at finansministeren er enig med os, der har betænkeligheder. Jeg kunne have ønsket, at vi også havde fået forklaring på, hvorfor man ikke går over til en forenkling, så vi kunne få en ordning at operere med, hvor der kun bliver tale om børnetilskud. Det har jeg ikke fået nogen forklaring på; jeg håber, jeg får den.

Dernæst gjorde jeg nogle bemærkninger om ikke-forsørgeres beskatning, og jeg gav udtryk for, at det var så meget mere nødvendigt at være opmærksom på ikke-forsørgerne, fordi der til denne gruppe er blevet overført en gruppe medborgere, som tidligere skattemæssigt blev betragtet som forsørgere. Jeg havde ikke dengang selve lovens ordlyd ved hånden; nu har jeg den, og jeg skal tillade mig at citere af den for derigennem at understrege nødvendigheden af, at man er opmærksom på denne gruppe. Der står i ligningsloven i § 7, stk. 4 — det er i § 25 i den egentlige lov: „... skattepligtige, der bortset fra størrelsen af deres skattepligtige indkomst opfylder betingelserne for at opnå nedslag i skatteansættelsen i medfør af bestemmelsen i § 22.“ § 22 er jo den paragraf, der indeholder hjemmel for at give nedslag, og det er altså kun de grupper, der kommer ind herunder, som får denne bedre stilling skattemæssigt set. Men det medfører en urimelighed, at f. eks. enker, der ikke kan få pension i henhold til loven, ikke bliver betragtet som forsørgere. De behøver ikke økonomisk at være særdeles velstillede, de kan bare have været så uheldige, at ægteskabet ikke har varet tilstrækkelig længe, eller at de ikke har opnået den alder, som fordres i loven, og egentlig trænger de lige så vel til at blive betragtet som forsørgere, når de opretholder husholdning og bolig på samme måde, som de gjorde, da de havde ægtefælle.

[Alfred Jensen.]

Men de kommer altså ikke i betragtning, og netop derfor bør man se også på denne side af sagen. Jeg ved ikke, om det kan gøres ved at lempe denne bestemmelse endnu en gang og tage hensyn først og fremmest til den gruppe af medborgere, jeg omtalte, enker, der er dårligt stillede, og som ikke kan komme ind under enkelovens bestemmelser, således at de får understøttelse og dermed nedslagsbeløbet, som er hjemlet i selve ligningsloven.

Dernæst vil jeg sige til den højtærede finansminister, at det er muligt, man ved at stille hans ændringsforslag til den gældende skatteskala op over for venstres og de konservatives forslag kan komme til det resultat, at der ikke er nogen forskel, i hvert fald ikke en forskel, der særlig taler for oppositionens. Det er muligt. Men det, jeg har talt om, er, at de lettelser, vi har søgt at nå frem til ved at foreslå et nedslag i selve indtægten på 1 000 kr. før beregningen, giver mere. Jeg vil gøre opmærksom på, at det betyder, at en indtægt på 6 000 kr. ville få en nedsættelse på 240 kr. — i oversigten står 105 kr. — at en indtægt på 8 000 kr. ville få en nedsættelse på 240 kr. — her står 105 kr. — at en indtægt på 12 000 kr. ville få en nedsættelse på 340 kr. — her står 105 kr. — og at en indtægt på 15 000 kr. ville få en skatteenedsættelse på 340 kr. — her står 165 kr.

Det er imidlertid alene i statsskatten, der opnås disse lettelser. Hvis man valgte den vej, vi har foreslået, ville skatteyderne også få lettelse i skatten til kommunen, og enhver kan se, at der er større lettelser i det, vi har foreslået, end i det, der foreligger fra ministerens side.

Så vil jeg gerne om den diskussion, der har været ført om det økonomisk forsvarlige i at give større lettelser til personer med små indkomster, end der her er foreslået, om betimeligheden af at give lettelser af denne art, sige, at det er jo besynderligt, at hver gang det drejer sig om fattigfolk, får man økonomiske betænkeligheder: landets økonomi kan ikke bære det, vi kommer ud i en skrækkelig udvikling, hvis man løser en lille smule op for posen. Sådan var det, da arbejdsmændene stillede deres krav om en minimalløn på 200 kr. om ugen. Da advarede man og sagde: det går aldrig! Så

vidt jeg husker, ville det kun komme til at betyde højere lønninger på ca. 10 mill. kr., men det ville vælte landets økonomi, det måtte man advare imod. Der gik ikke mere end et par måneder, så gav man tjenestemændene og embedsmændene, personer, der er særdeles velstillede, lønforhøjelser, som alene for statens vedkommende betød en udpumpning af 140 mill. kr. Dertil kommer de forøgede lønningsudgifter, som kommuner og koncessionerede selskaber er forpligtet til at give for at følge statens forbedrede lønningslov op; der tales om over 200 mill. kr. Det havde man ingen betænkeligheder ved, men da det drejede sig om de fattige arbejdsmænd, kunne landets økonomi ikke bære de 10 mill. kr. Det er det samme nu. Skal vi ikke erkende, at det er ond vilje over for de fattigste, at man ikke vil gennemføre foranstaltninger af den art? Det kan ikke virke ødelæggende på landets økonomi, det er bare et spørgsmål om, hvem man vil hjælpe. Enhver kan dog høre, at her tales der for at give dem, der har meget, endnu mere, og for, at de, der har lidt, faktisk skal berøves det lidt, de har. Selv den fattige enke skal klørne strækkes ud efter, for at man kan tage skærven fra hende. Det, at man vil tage skatten endnu længere nede end foreslået af finansministeren, er det, der er kommet frem i diskussionen.

Thorkil Kristensen: Den højtærede stats- og finansminister synes at have misforstået mine bemærkninger på et enkelt punkt, men det er måske mig, der ikke har udtalt mig klart nok.

Jeg er godt klar over, at inddragningen af penge ikke vil blive mindre i det kommende finansår end i dette finansår, selv om det foreliggende lovforslag bliver vedtaget. Det, jeg mente, var, at inddragningen af penge bliver mindre, hvis dette forslag bliver vedtaget, end den ville blive ved den bestående lovgivning, og derfor er dette forslag altså et forslag om at formindske inddragningen af penge, eller det er, for at sige det lige ud, et forslag om at frigøre købekraft. Det er den højtærede minister vel heller ikke uenig med mig i, og spørgsmålet er jo det: er dette rigtigt i den givne situation?

Når den højtærede minister dernæst siger,

[Thorkil Kristensen.]

at der var taget hensyn til udgiftslovsforslagene ved vurderingen af kasseoverskuddet, så tror jeg naturligvis på det, men det har ikke så forfærdelig stor interesse. Den højtærede minister og jeg er jo enige om to ting. For det første, at det under alle omstændigheder er vanskeligt at vurdere dette kasseoverskud på forhånd, og for det andet, at landets økonomiske politik ingenlunde skal vurderes på grundlag af dette kasseoverskud alene, men derimod under hensyn til den almindelige økonomiske situation.

Når endelig den højtærede minister fremhævede, at der dog var noget konstruktivt i forslaget vedrørende ændringer i arbejdsløshedsloven, idet der var visse bestemmelser, der skulle lette overflytning af arbejdskraft, så kan jeg sige, at jeg godt har bemærket disse bestemmelser. Jeg har til gengæld måttet konstatere, at den foreslåede forhøjelse af understøttelserne i praksis må modvirke bevægelighed for arbejdskraften, idet den formindsker incitamentet til at søge arbejde i stedet for understøttelse. Min bemærkning om, at man her skulle have benyttet lejligheden til en virkelig konstruktiv ændring af arbejdsløshedsloven, angik netop først og fremmest dette spørgsmål om incitamentet. Jeg tror, vi trænger til en grundig ændring af arbejdsløshedsloven, både sådan, at arbejdsanvisningen bliver mere effektiv, og sådan, at incitamentet til at søge arbejde bliver større, end det er i dag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Foged ikke kunne lide min ironiske tone og mente, at den forhindrede en saglig debat. Nu er det, så vidt jeg kan skønne, ikke tonen, der gør debatten mere eller mindre saglig, det er det, der bliver sagt. I øvrigt vil jeg sige til det ærede medlem, at min tone fremtræder ofte ligesom efter de knapper, man trykker på, og det ærede medlem skulle måske tænke på, at den tone, han anvendte i sit indlæg, har været med til at fremkalde ironien.

Det ærede medlem hr. Poul Møllers spørgsmål synes jeg har ret stor betydning med henblik på den forhandling, der nu skal finde sted i udvalget. Det ærede medlem oplyser — det står nu helt klart for mig,

jeg erkender, at det ikke gjorde det i første omgang — at det, man havde foreslået sidste år, var, at man i år skulle nedsætte indkomstskatten med 250 mill. kr., og det, vi altså stadig er uenige om, er, om man et år i forvejen kan foreslå og fastlægge, hvorledes indkomstskatten skal nedsættes. Nu spørger jeg det ærede medlem: hvad er egentlig oppositionens, i hvert fald de konservatives, standpunkt med hensyn til det beløb, som man vil nedsætte indkomstskatten med for det skatteår, der begynder nu den 1. april? For hvis vi skal føre analogien videre fra sidste år, så er det, man vil i indeværende samling, at tage beslutning om, at skatteudskrivningen i det kommende skatteår skal nedsættes med de 650 mill. kr., og i det kommende skatteår, der begynder i 1961, skal man have en skatte-reform. Det er særdeles interessant at diskutere, det er også min mening, men det, det drejer sig om ved denne udskrivningslov, er: hvor stor skal skatteudskrivningen være for indkomstskat og formueskat til staten i det kommende skatteår? Er man dér som sidste år tilfreds med 250 mill. kr., eller vil man gå længere? Hvis man ikke vil gå længere, kan jeg i og for sig ikke bebrejde oppositionen noget, for så har den samme opfattelse af den økonomiske situation som regeringen.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, at det afgørende var, at ved dette lovforslag bliver udskrivningen 250 mill. kr. mindre, end hvis lovgivningen blev bestående. Det er ganske korrekt, men når det ærede medlem i samme åndedræt siger, at det afgørende må være den økonomiske situation, er det kasseoverskuddet, vi skal over på, og kasseoverskuddet for det år, der er gået, vil formentlig blive et par hundrede millioner kroner, jeg skal måske hellere sige 200-250 mill. kr., for at det ærede medlem hr. Poul Møller ikke skal mene, at jeg skønner alt for forkert. Så er det, der må stå os imellem, hvor stort et kasseoverskud vi skal prøve at skønne over for det kommende år. Jeg mener, at vi skal sigte på et større kasseoverskud i det kommende år. Så vidt jeg har forstået det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, mener han, at vi skal sigte på et større kasseoverskud, og det er fuldkommen korrekt, men dette endnu større kasseoverskud

[Finansministeren.]

skal da ikke uden videre være afhængigt af en lovgivning, der er vedtaget flere år i forvejen. Der må være mulighed for en selvstændig behandling af den udskrivningslov, der skal vedtages år for år.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Det er rigtigt, som den højtærede finansminister nu siger, at vi i fjor fremsatte et forslag, hvorefter den nedsættelse, vi foreslog, skulle træde i kraft fra 1. april i år. Vi gjorde det, fordi vi mente, at man derigennem sikrede god tid til drøftelse af de skattereformtanker, der var i vort forslag til beslutning, idet vi så kunne arbejde med det gennem en hel samling; men vi undgik ikke at blive stærkt kritiseret af regeringspartierne, ikke mindst af den højtærede finansminister, netop fordi vi valgte den fremgangsmåde at fremsætte forslaget næsten 1½ år, før dets regler skulle træde i kraft, hvilket vi syntes var rimeligt over for folketinget. Derfor valgte vi i år den fremgangsmåde at fremsætte et forslag, som vi mener i videst muligt omfang skal træde i kraft den 1. april 1960, det år, vi går ind i, og vi vil naturligvis under udvalgsarbejdet virke for, at det kan blive færdigt så betids, at dets regler kan gennemføres pr. 1. april 1960.

(Kort bemærkning).

Thorkil Kristensen: Jeg er naturligvis enig med den højtærede finansminister i, at vi hvert år skal tilrettelægge skattepolitikken efter en selvstændig vurdering. Min betragtning, som jeg mener falder sammen med den højtærede finansministers betragtninger i Dagens Nyheder den 1. februar, er den, at der ikke i øjeblikket er nogen begrundelse for en væsentlig ændring i lovgivningen i forbrugsfremmende retning.

Finansministeren (Kampmann): Det er så et skøn, hvad man kan kalde en væsentlig ændring. I forhold til såvel det samlede statsbudget som til kasseoverskuddet mener jeg ikke ændringen er så væsentlig, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen synes.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mener altså, forstår jeg nu, at det skulle være

muligt både rent teknisk at gennemføre det forslag til folketingsbeslutning, man har fremsat, og at nedsætte indkomstkatten for det kommende år med 500-600 mill. kr. Jeg må sige, at det første lovgivningsmæssigt er komplet umuligt, det ved det ærede medlem godt, og det sidste er ikke økonomisk velmotiveret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Hans R. Knudsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1960-61.

Valgt blev: *Hans R. Knudsen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Per Hækkerup, Johs. E. Larsen, Peter Nielsen, Edel Saunte, Axel Sørensen, Niels Andersen, Foged, Anders Andersen, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Erik Eriksen, Poul Møller, H. K. Sørensen og Poul Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af forlystelser.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3029, fremsættelsen i tiden sp. 3215).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Edel Saunte: Det er en kendsgerning, at biograferhvervet har været meget hårdt